

ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΙΣΑΜΟΥ & ΣΕΛΙΝΟΥ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ' * ΕΤΟΣ ΚΘ' * ΤΕΥΧΟΣ 32 * ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2011

ΧΡΙΣΤΟΣ & ΚΟΣΜΟΣ

Διμηνιαίο Περιοδικό
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Κισάμου & Σελίνου

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ' ἜΤΟΣ Ν'
ΤΕΥΧΟΣ 32
ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2011

ΙΔΡΥΤΗΣ:
Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης
πρώην Κισάμου & Σελίνου
κ.κ. ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης
Κισάμου & Σελίνου
κ.κ. ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΣ
***

Ταχυδρομική Διεύθυνσις:
Ἱερά Μητρόπολις Κισάμου & Σελίνου
Κίσαμος Χανίων Τ.Κ. 734 00
Τηλ.: 28220 22128 - 22018
Fax: 28220 83037

Ἡλεκτρονική Διεύθυνσις:
www.imks.gr
E-mail: info@imks.gr
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
2492

Διανέμεται ΔΩΡΕΑΝ
Συνδρομές προαιρετικές
Ἀριθμ. Λογαριασμοῦ Ἐθνικῆς
Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος:
390/54013303
***

Ἡλεκτρονική ἐπεξεργασία-Σελιδοποίηση:
Ἄντ. Βακάκης, Θεολόγος-Γραμματεὺς Ι.Μ.Κ.Σ.
Διορθώσεις κειμένων:
Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Εἰρηναῖος Μπατσάκης

ΕΞΩΦΥΛΛΟ:

«Ἡ Ἀνάστασις»

Φορητὴ εἰκόνα. Μουσεῖο
Ἱ.Μ. Γωνιάς Κολυμβαρίου

ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ:

Ἑσπερινή Θ. Λειτουργία
Μ. Βασιλείου τό Μ. Σάββατο.
Ἱ. Μητροπ. Ναός Εὐαγγελισμοῦ
Θεοτόκου Κισάμου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«Πατριαρχική Ἀπόδειξις ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Πάσχα» Τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ	σελ. 35-36
«Ἐγκύκλιος Πάσχα 3/2011» Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κισάμου & Σελίνου κ. ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΥ	σελ. 37-38
«Αὐτὴ ἡ ἡμέρα ἦν ἐποίησεν ὁ Κύριος ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθώμεν ἐν αὐτῇ» Τοῦ Σεβ. Γέροντος Μητροπολίτου πρώην Κισάμου & Σελίνου κ. ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ.....	σελ. 39
«Ἐπίκαιρες σκέψεις. Στόν κόσμον τῆς φρίκης καὶ τῆς δια- φθοράς» Τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. Ἰγνατίου Θ. Χατζηνικολάου. Θεολόγου, τ. Λυκείαρχου - Ἀκαδημαϊκοῦ - Ἱεροκέρυκος Ἱ. Μ. Κισάμου καὶ Σελίνου.....	σελ. 40
«Ἡ ἄρνησις τοῦ Πέτρου» Τοῦ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. Ἐμμανουήλ Μπαριωτάκη, Ἀρχιερ. Ἐπιτρόπου Δυτ. Κισάμου.....	σελ. 41-42
«Χρειάζεται ἐπιστροφή» Τοῦ Μοναχοῦ Μωϋσέως Ἀγιορείτου.....	σελ. 43
«25η Μαρτίου 1821. Ἡ ἐπέτειος τῆς ἀνεξαρτησίας μας» Τῆς κ. Δελῆ Ἀργυρῶς, Φιλολόγου	σελ. 44-45
«ΑΦΙΕΡΩΜΑ. Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης. Στοιχεῖα καὶ βιώματα πού ἐπῆρέασαν τὴν προσωπικότητα τοῦ Παπαδια- μάντη. (Οἰκογένεια, σπουδές, ιδέες, θρησκευτικότητα, φυσιο- λατρεία)» Τῆς κ. Ἀναστασίας Γ. Ἀνουσάκη, Φιλολόγου.....	σελ. 46-47
«Ἐνορίες τῆς Μητροπόλεως μας. Ἐνορία Ἁγ. Τριάδος Κακο- δικίου Σελίνου» Τοῦ Αἰδεσιμ. Ἱερέως Στυλιανοῦ Λουπάση, Ἐφημερίου τῆς Ἐνο- ρίας	σελ. 48-49
«Λεκτικοὶ καὶ ἐννοιολογικοὶ ὑπαινιγμοὶ περὶ ξένων καὶ ἀπο- δημίας στὴ Χριστιανικὴ Διδασκαλία καὶ Γραμματεία. (Β' Μέ- ρος)» Τοῦ κ. Γεωργίου Λουπάση, Φιλολόγου	σελ. 50-51
«Τεχνητὴ παράταση τῆς ζωῆς: τὸ πρέπον τῆς ἐφαρμογῆς καὶ ἡ τεκμηρίωση τῆς σκοπιμότητος» Τοῦ κ. Κακαβελάκη Ν. Κυριάκου, Ἱατροῦ.....	σελ. 52-53
«Συμφέρει, ἢ ὄχι ἡ ἀναδιάρθρωση τοῦ χρέους τῆς Ἑλλάδας; Εἴμαστε ἔτοιμοι νὰ διαπραγματευτοῦμε ἀπὸ θέση ἰσχύος μὲ τοὺς πιστωτές μας;» Τοῦ κ. Ἰωάννου Γ. Παπαδημητράκη, ΜΒΑ Οἰκονομολόγου ΥΔΕ Ν. Χανίων.....	σελ. 54
«Πυρηνικά» Τοῦ κ. Ἰωάννου Ἀρνέλλου, Δασολόγου - Μελετητοῦ.....	σελ. 55
«Ἡ Ἐκκλησία σᾶς ἀπαντᾷ» [Ἀπαντήσεις σὲ ἐρωτήματα καὶ ἀπορίες πού θέτουν οἱ ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ μας].....	σελ. 56
«Τὸ Χρονικὸ τῆς Μητροπόλεως μας» (Μάρτιος-Ἀπρίλιος 2011)	σελ. 57-61
«Δωρεές ὑπὲρ τῶν Ἰδρυμάτων τῆς Μητροπόλεως μας».	σελ. 62
«Ἡ αὐλαία ἀνοίγει...» Τῆς κ. Ρούλας Σκουλάκη, Λογοθεραπεύτριας.....	σελ. 63

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΪΞΙΣ ΕΠΙ ΤΩ ΑΓΙΩ ΠΑΣΧΑ

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Καὶ πάλιν μετὰ χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἀπευθύνομεν πρὸς ὑμᾶς τὸν χαρμόσυνον καὶ πλήρη ἐλπίδων χαιρετισμὸν “Χριστός Ἄνεστη”!

Αἱ συγκυρίαι καὶ τὰ γεγονότα τῆς συγκρόνου ἐποχῆς φαίνονται μὴ δικαιολογοῦντα τὸ χαρμόσυνον τοῦ χαιρετισμοῦ μας. Αἱ συντελεσθεῖσαι ἤδη φυσικαὶ καταστροφαὶ ἐκ τῶν σεισμικῶν δονήσεων καὶ τῶν θαλασσίων ὑπερκυμάτων καὶ αἱ ἐπαπειλούμεναι τοιαῦται ἐκ τῆς πιθανολογουμένης ἐκρήξεως

τῶν πυρηνικῶν ἐργοστασίων, ἀλλὰ καὶ αἱ ἀνθρωποθυσίαι ἐκ τῶν πολεμικῶν συρράξεων καὶ τῶν τρομοκρατικῶν ἐνεργειῶν, ἐμφανίζουσιν τὸν κόσμον μας δεινῶς πληγωμένον καὶ σφραδάζοντα ὑπὸ τὴν πίεσιν φυσικῶν καὶ πνευματικῶν κακῶν δυνάμεων.

Ἐν τούτοις, ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ εἶναι γεγονός ἀληθινὸν καὶ παρέχει εἰς τοὺς πιστοὺς χριστιανοὺς τὴν βεβαιότητα καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὴν δυνατότητα τῆς ὑπερβάσεως τῶν δυσμενῶν ἐπακολούθων τῶν φυσικῶν καταστροφῶν καὶ τῶν ψυχικῶν ἐκτροπῶν.

Ἡ φύσις ἐπαναστατεῖ ὅταν ἡ ὑπερφίαλος ἀνθρωπίνη διάνοια ἀποπειρᾶται νὰ τιθασεύσῃ τὰς ἀπειρομέγεθεις δυνάμεις τὰς ὁποίας ἔχει ἐμπερικλείσει ὁ Δημιουργὸς εἰς τὰ φαινομενικῶς ἀσήμαντα εἰς ὄγκον καὶ ἀδρανῆ στοιχεῖα τῆς. Θεωροῦντες πνευματικῶς τὰ δυσμενῆ φυσικὰ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα πλήττουν τὸν πλανήτην μας ἐπανειλημμένως καὶ διαδοχικῶς κατὰ τοὺς ἐσχάτους τούτους καιροὺς, πλησιάζομεν εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῆς ἀπόψεως ὅτι ταῦτα δὲν εἶναι ἀνεξάρτητα τῆς πνευματικῆς ἐκτροπῆς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τὰ σημεῖα τῆς ἐκτροπῆς, ὅπως ἡ πλεονεξία, ἡ ἀπληστία, ἡ ἀκόρεστος ἐπιθυμία τοῦ πλοῦτου ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀδιαφορίαν διὰ τὴν πτωχείαν τῶν πολλῶν τὴν ὁποίαν συνεπιφέρει ὁ ὑπέρμετρος πλουτισμὸς τῶν ὀλίγων, δὲν φαίνονται διὰ τοὺς φυσικοὺς ἐπιστήμονας νὰ ἔχουν σχέσιν πρὸς τὰ φυσικὰ γεγονότα. Ἐν τούτοις, διὰ τὸν πνευματικῶς ἐρευνῶντα τὸ θέμα, ἡ ἀμαρτία διαταράσσει ὄχι μόνον τὴν ἀρμονίαν τῶν πνευματικῶν σχέσεων ἀλλὰ καὶ τῶν φυσικῶν. Ὑπάρχει μυστικὴ σχέσις μεταξύ τοῦ ἠθικοῦ κακοῦ

καὶ τοῦ φυσικοῦ κακοῦ καὶ ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ τὸ δεύτερον, πρέπει ὀπωσδήποτε νὰ ἀρνηθῶμεν τὸ πρῶτον.

Ὁ Ἀναστάς Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ νέος ἄνθρωπος καὶ Θεός, ἀποτελεῖ τὸ πρότυπον τῆς εὐεργετικῆς ἐπιρροῆς τοῦ ἁγίου εἰς τὸν φυσικὸν κόσμον. Ἐθεράπευε τὰς φυσικὰς καὶ πνευματικὰς νόσους καὶ διήλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἐγαλίνευσε καὶ τὴν τεταραγμένην θάλασσαν καὶ ἐπολλαπλασίασε τοὺς πέντε ἄρτους εἰς χορτασμὸν πεντάκις χιλίων ἀνδρῶν, συνδυάζων οὕτω τὴν ἀποκατάστασιν τῆς πνευματικῆς καὶ τῆς φυσικῆς ἁρμονίας. Ἐὰν θέλωμεν εἰς τὰς παρούσας δυσμενεῖς φυσικῶς καὶ πολιτικῶς καταστάσεις νὰ ἐπιδράσωμεν εὐμενῶς, δὲν ἔχομεν ἄλλην ὁδὸν ἀπὸ τὴν πίστιν εἰς τὸν Ἀναστάντα Χριστὸν καὶ ἀπὸ τὴν τήρησιν τῶν σωτηριωδῶν διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐντολῶν Του.

Ὁ Χριστὸς ἀνέστη καὶ συνανέστησε τὸ τέλειον ἦθος τοῦ ἀμαρῶσαντος αὐτὸ ἀνθρώπου, γενόμενος πρωτότοκος καὶ πρωτοπόρος εἰς τὴν ἀναγέννησιν τοῦ κόσμου, τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς φύσεως. Τὸ μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως δὲν εἶναι κενὸν οὐσιαστικῆς ἐπιρροῆς εἰς τὴν ποιότητα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ τῆς εὐρύθμου λειτουργίας τῆς φύσεως. Ὅσον πληρέστερον καὶ βαθύτερον θὰ βιώσωμεν τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ βῆθη τῶν καρδιῶν μας, τόσο εὐεργετικωτέρα θὰ εἶναι ἡ ἐπιρροὴ τῆς ὑπάρξεώς μας εἰς τὴν ὅλην ἀνθρωπότητα καὶ εἰς τὸν φυσικὸν κόσμον. Αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι ἴσως δὲν ἔχουν ἀκόμη ἐπισημάνει τὴν σχέσιν αὐτὴν μεταξὺ ἀναγεννήσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀνακαινίσεως τῆς φύσεως, ἀλλὰ ἡ πεῖρα τῶν ἁγίων, ἡ ὁποία εἶθε νὰ εἶναι καὶ ἰδική μας πεῖρα, διαβεβαιοῖ ὅτι εἶναι ἐμπειρικῶς διαπιστωμένον ὅτι ὄντως ὁ ἀναγεννημένος ἐν Χριστῷ ἄνθρωπος ἀποκαθιστᾷ τὴν διατεταραγμένην ἐκ τῆς ἁμαρτίας ἁρμονίαν τῶν φυσικῶν φαινομένων. Ὁ ἅγιος ἐν Χριστῷ μετακινεῖ ὄρη ἐπ' ἀγαθῷ καὶ ὁ κακὸς καὶ ἀντίθεος ἄνθρωπος μετακινεῖ ἐδάφη καὶ ὑψώνει κύματα ὑπερμεγέθη ἐπὶ κακῷ.

Εἶθε νὰ προσεγγίσωμεν πρὸς τὴν ἀγιότητα τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ ἵνα διὰ τῆς χάριτος Αὐτοῦ γαληνεύσωμεν τὰ φυσικὰ καὶ ἠθικὰ κύματα τὰ ὁποῖα πλῆττουν τὸν σύγχρονον κόσμον μας.

Ἡ χάρις τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά. Γένοιτο.

Ἅγιον Πάσχα 2011

+ Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

διάπυρος πρὸς Χριστὸν Ἀναστάντα

εὐχέτης πάντων ὑμῶν

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΙΣΑΜΟΥ & ΣΕΛΙΝΟΥ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΠΑΣΧΑ

(3/2011)

Πρός

Τόν Ἱερό Κλήρο, τίς Μοναστικές Ἀδελφότητες
καί τόν φιλόθεο λαό τῶν Ἐπαρχιῶν Κισάμου καί Σελίνου

*«Ἀδέλφια, ἐλάτε στό πανηγύρι
σφιζτε τά χέρια μέ μιὰ καρδιά
σμιζτε τά χεῖλη στό Θεῖο Ποτήρι
Λαμπρή εἶν' ἡ μέρα π' ἀργοζυπνᾶ»*

(Ρόδη Ἑρμᾶ)

γαπτιοί μου ἀδελφοί, τέκνα φωτόμορφα καί εὐλογημένα τῆς Ἐκκλησίας μας,
Μετὰ τίς ἡμέρες τῶν Παθῶν, τῆς ὀδύνης καί τῆς θλίψης, εἴμαστε ἔτοιμοι νά δεχθοῦμε τὸ ἐλπιδοφόρο καί αἰσιόδοξο μῖνυμα τῆς Ἀνάστασης. Ἡ Ἐκκλησία μᾶς προσκαλεῖ νά ἐορτάσωμε, μαζί μέ τὴν ἀνακαινισμένη κτίσι, τὴν νίκη τοῦ Χριστοῦ κατὰ τοῦ θανάτου, ὅπως τὴν διακήρυξε χαρμόσυνα ὁ ἄγγελος στίς μυροφόρες: *“Ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ἄδω”*. Μᾶς καλεῖ νά ἐορτάσωμε *“Πάσχα Χριστοῦ τὸ σωτήριο, θανάτου τὴν νέκρωσιν, Ἄδου τὴν καθαίρεσιν, ἄλλης βιοτῆς τῆς αἰώνιου ἀπαρχίν”*. Ὁ Κύριός μας διὰ τοῦ δικοῦ Του θανάτου νικᾷ καί ὑπερβαίνει τὸ θάνατο τοῦ κόσμου ὅλου. Ἔτσι ὁ Χριστὸς γίνεται ὁ *“παθῶν καί συμπαθῶν”*. Πάσχει καί συμπάσχει, γίνεται φιλόανθρωπος ἀπὸ ἀγάπη. Ἡ Ἀνάστασίς Του *“καινὰ ποιεῖ τὰ πάντα”*. Ὅλα ἀλλάζουν. Τίποτα δὲν εἶναι ἴδιο. Ὁ ἄνθρωπος καί ὁ κόσμος ἀναδημιουργοῦνται. Ἡ κτίσις ὅλη ζεῖ θεολογικὰ τὴν ὄγδοη ἡμέρα τῆς Δημιουργίας. Ἡ ἐλπίδα καί ἡ παρηγοριὰ εἶναι γνωρίσματα τοῦ ἀνθρώπου καί πάλι. Χαρίζονται σὲ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους οἱ χαμένες δυνατότητες σωτηρίας καί γκρεμίζεται ὁ φραγμὸς ποὺ ὑπῆρχε ἀνάμεσα στὸ Δημιουργὸ καί τὸν ἄνθρωπο. Τὸ μῖνυμα τῆς Ἀνάστασης τοῦ Κυρίου μας κηρύσσει τὴν ἐλευθερία ἀπὸ κάθε αἰτία φόβου.

Καὶ στὴν ἐποχὴ μας οἱ φόβοι αὐξάνονται. Ἐπιτείνονται ἀπὸ τὴν διεθνή οἰκονομικὴ κρίση. Ἀπὸ τὸν πόνο ποὺ βασιλεύ-

ει στὴν ζωὴ μας, ἀπὸ τίς θλίψεις στὰ πρόσωπα τῶν συνανθρώπων μας, ἀπὸ τὴν τεχνητὴ εὐημερία ποὺ ἔλαβε τέλος. Ἀπὸ τὴν ἀνασφάλεια, τὴν ἀβεβαιότητα ποὺ κυριαρχεῖ στὸν τόπο, τὴν κοινωνία, τὴν χώρα μας, τὸν κόσμο γενικότερα. Μὲ τὴν δεξιότητα τῶν αὐτονομημένων βλημάτων μας καί τὸν γεμάτο αὐτοπεποίθησι κομψασμὸ μας δὲν εἶναι λίγες οἱ φορὲς ποὺ προδώσαμε τραγικὰ τὴν ἀξιοπρέπειά μας καί καταντήσαμε, δίχως Θεό, νά τρώμε ξυλοκέρατα εἰς χώραν μακράν... Τὴν στιγμή κατὰ τὴν ὁποία ὅλοι ἐπιζητοῦν ἄρση τῶν δυσκολιῶν καί ἄλλοι, ὀλίγοι, προβάλλουν τοὺς ἑαυτοὺς τοὺς ἢ τὸ σύστημα ποὺ ἔχουν ἐπινοήσει ὡς τὴν μόνη ὁδὸ τῆς παγκοσμίου σωτηρίας καί τῆς ἐξόδου ἀπὸ τὰ σημερινὰ ἀδιέξοδα, ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία καλεῖ ὅλους μας νά ἐορτάσωμε καί πάλι πανηγυρικὰ *“Πάσχα Χριστοῦ τὸ σωτήριο”*.

Ἄν μὲ τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ τὰ πάντα γίνονται καινά, ἂν ἡ φθορὰ καὶ ὁ θάνατος καταργοῦνται, ἂν ὅσοι ζοῦμε τὴν Ἀνάστασι ζοῦμε τὸ φῶς ποὺ πλημμυρίζει τὴν κτίσι, τὸ φῶς ποὺ ἀνατέλλει ἀπὸ τὸν Πανάγιο Τάφο, τότε μοναδικὴ ἐλπίδα μας εἶναι ἡ Ἀναστάσιμη ἐλευθερία. Ζώντας στὸν πλημμυρισμένο ἀπὸ τὸ Φῶς τοῦ Χριστοῦ ἐσωτερικὸ μας κόσμο, ξεφεύγουμε ἀπὸ ὅ,τι μᾶς θανατώνει. Πιστεύοντας καὶ κοινωνώντας μὲ τὸν Χριστό, πιστεύουμε, συγχωροῦμε καὶ κοινωνοῦμε μὲ τὸν συνάνθρωπο. Χωρὶς νὰ ἀγνοοῦμε τὸν ταραγμένο κόσμο μας, δὲν τὸν φοβόμαστε καὶ δὲν μᾶς τρομοκρατεῖ. Ἀγωνιζόμαστε νὰ τὸν καλυτερέψουμε. Μὲ τὸν τρόπο αὐτόν τὸ μήνυμα τῆς ζωῆς, τῆς ἐλπίδας, τῆς ἐλευθερίας, τῆς αγωνιστικότητας, ἐναντίον τοῦ θανάτου, τοῦ μηδενισμοῦ καὶ τῆς ἀπογοήτευσης ποὺ ἐκπέμπεται ἀπὸ τὸ κενὸ μνημεῖο τοῦ Ἀναστημένου Χριστοῦ μας μπορεῖ νὰ συναναστήσει τὸν πεπτωκότα ἄνθρωπο, νὰ δώσει νόμιμα, οὐσία καὶ λόγο ὑπαρξης στὸν παρόντα βίον καὶ νὰ διαβεβαιώσει ἐμπειρικὰ κάθε ἀνθρώπινο πρόσωπο ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρη τὴν κτίσι γιὰ τὸν αἰώνιο προορισμὸ μας.

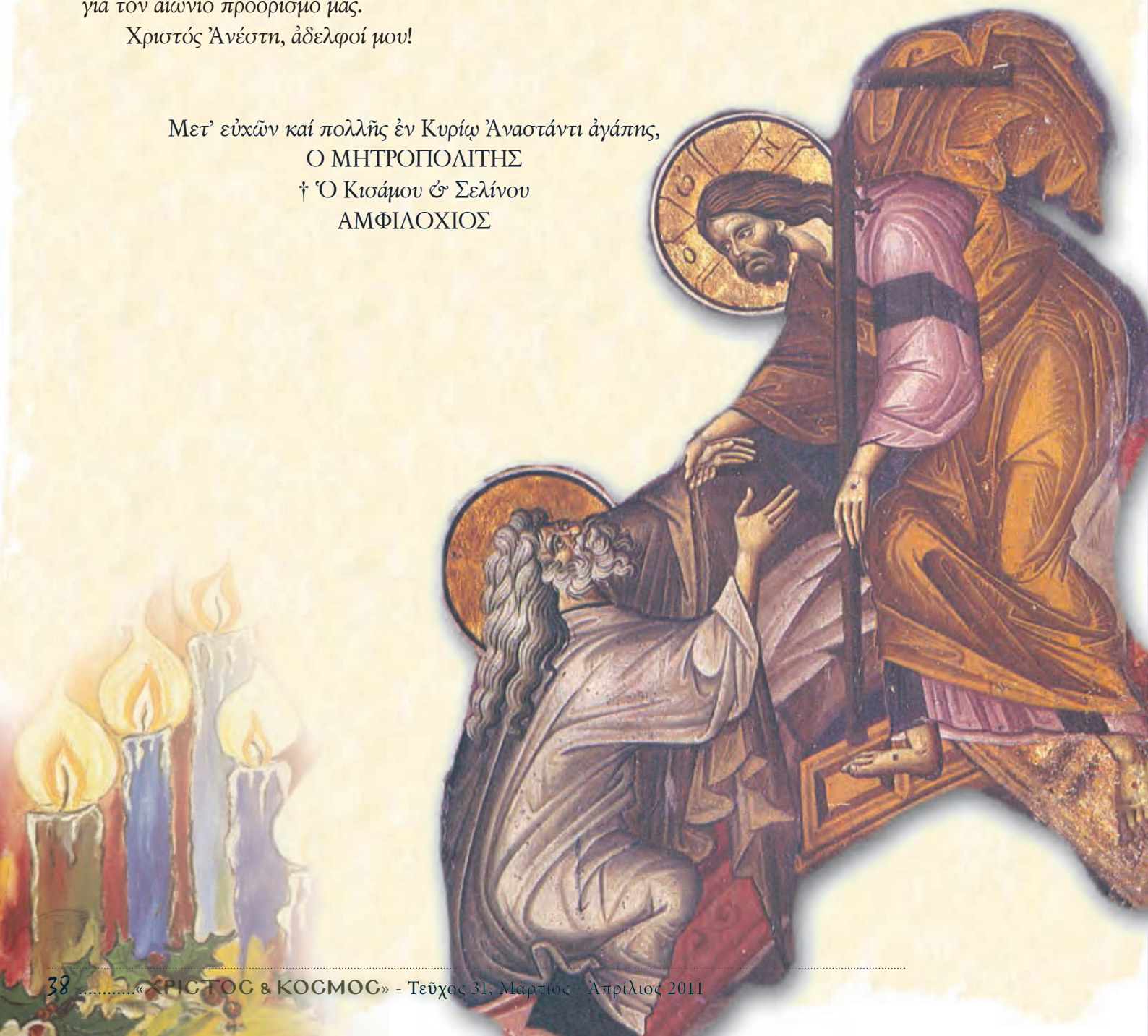
Χριστὸς Ἀνέστη, ἀδελφοί μου!

Μετ' εὐχῶν καὶ πολλῆς ἐν Κυρίῳ Ἀναστάντι ἀγάπης,

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Κισιάμου Ἐ Σελίνου

ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΣ

«Αὕτη ἡ ἡμέρα ἦν ἐποίησεν ὁ Κύριος ἀγαλλιασώμεθα καί εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ»

Ἡ πρόσκληση τῆς Πασχαλινῆς Ὑμνωδίας γιά ἀγαλλίαση καί εὐφροσύνη εἶναι μεγάλοπρεπη καί ὑπέροχη. Ἀνάλογη καί ἀντάξια στό θαυμαστό καί ὑπερκόσμιο γεγονός τῆς ἡμέρας.

Ἡ Ἐκκλησία, Σᾶμα καί Νύμφη τοῦ Χριστοῦ, γιορτάζει τήν Ἀνάσταση τοῦ Νυμφίου τῆς καί πλημυρισμένη ἀπό τή δόξα καί τή λάμψη τῆς νίκης καί τοῦ θριάμβου τῆς καλεῖ τά σύμπαντα νά γιορτάσουν: «νῦν πάντα πεπλήρωται φῶς, οὐρανός τε καί γῆ καί τά καταχθόνια» καί τόν ἄνθρωπο νά εὐφρανθεῖ. Καί καλεῖ προπάντων τόν ἄνθρωπο ποῦναι πλασμένος γιά τή χαρά, γιά τή «βαθεία χαρά», νά χαρεῖ στό ὑπερκόσμιο τοῦτο πανηγύρι.

**Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου
πρώην Κισιάμου καί Σελίνου
κ. Εἰρηναίου**

*«Αὕτη ἡ ἡμέρα... ἀγαλλιασώμεθα καί εὐφρανθῶμεν
ἐν αὐτῇ».*

Μπορεῖ ὅμως νά νοιώσει τήν ἀγαλλίαση, τή βαθύτερη αὐτή ψυχική χαρά ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας, πού ἔχει σπάσει τά τύμπανά του στούς βάρβαρους ἦχους τῆς σύγχρονης μουσικῆς;

Μπορεῖ νά νοιώσει τήν ἀγαλλίαση αὐτή ὁ ἄνθρωπος τῆς στυγνῆς Ὀρθολογιστικῆς σκέψης καί μηχανῆς ὅταν εἶναι φυλακισμένος στό χημικό ἐργαστήριο καί στή σιδερένια φάμπρικα τῆς «παραγωγῆς καί τῆς κατανάλωσης»; Μπορεῖ νά νοιώσει τήν ἀγαλλίαση αὐτή ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας ποῦναι βάνουσα στρατευμένος καί κλεισμένος πότε στό ἓνα ἰδεολογικό στρατόπεδο καί πότε στό ἄλλο χωρίς πνευματική ἐλευθερία;

Μπορεῖ νά νοιώσει τό ὑπερκόσμιο πανηγύρι ὁ ἄνθρωπος, ποῦναι φυλακισμένος στό ἄγχος τῆς καθημερινῆς ζωῆς, τῆς ἀνεργίας, τῶν κοινωνικῶν ἀναστατώσεων, καί τῶν πολεμικῶν ἀπειλῶν;

Ὅλες οἱ καταστάσεις αὐτές εἶναι πραγματικότητες, πού τίς ξέρει, πρέπει νά τίς ξέρει ἡ Ἐκκλησία. Κι ὅμως κτυπᾷ τίς καμπάνες τῆς, ἀνάβει λαμπάδες, τραγουδᾷ χαρούμενους ὕμνους καί προσκαλεῖ τήν ἀνθρωπότητα, ἄτομα, οἰκογένειες, ἡλικίες, Κοινωνίες, Ἔθνη καί Λαούς στό Μεγάλο Πανηγύρι:

*«Ἀναστάσεως ἡμέρα λαμπρυνθῶμεν Λαοί: Πάσχα
Κυρίου Πάσχα».*

Ὅλες αὐτές οἱ καταστάσεις εἶναι πραγματικότητες, ὡμές καί θλιβερές πραγματικότητες τῆς ἐποχῆς μας.

Ἄλλά ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, πού νίκησε τίς

δικές τῆς πραγματικότητες: τό μίσος, τήν προδοσία, τό μαστίγωμα, τόν Σταυρό καί τόν ΘΑΝΑΤΟ καί τά ξεπέρασε ὅλα, ὅλη αὐτή ἡ ὑπέρβαση δείχνει πῶς ὁ καθένας μας μπορεῖ νά ξεπερνᾷ τίς δικές του πραγματικότητες καί νά νάει ἀναστημένος. Βέβαια ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἓνα θαῦμα: «θαῦμα Μέγα». Μά, μήπως δέν εἶναι θαῦμα ὀλόκληρη ἡ ζωή τοῦ Χριστιανοῦ στό κόσμο αὐτό, πού ὅλο σταυρώνεται καί πάντα ζεῖ;

Μήπως δέν εἶναι θαῦμα ἡ ζωή τῶν Ἁγίων καί ἡ μεταστροφή τῶν ἀμαρτωλῶν;

Μήπως δέν εἶναι θαύματα ὠρισιμένα γεγονότα στήν Παγκόσμια Ἱστορία, ὅταν γκρεμίζονται τυραννίες κι ἐλευθερώνονται σκλάβοι καί ταπεινοί;

Μήπως δέν εἶναι «θαύματα» τά χίλια μύρια ἀπρόοπτα, συμπτωματικά, τυχερά καί περίεργα στήν καθημερινή μας ζωή;

Μακάριοι, λοιπόν, ὅσοι πιστεύουν καί δέ βουλώσανε τά παραθύρια τῆς ψυχῆς των μέ τό μολύβι τῆς ἀπιστίας: Ἡ Παντοδυναμία κι ἡ Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἀγρυπνοῦνε πάνω σ' αὐτόν τόν διφορούμενο κόσμο τοῦ Καλοῦ καί τοῦ Κακοῦ.

«Αὕτη ἡ ἡμέρα ἦν ἐποίησεν ὁ Κύριος: Ἀγαλλιασώμεθα καί εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ».

Ἄγαπτά μου πνευματικά τέκνα τῶν ἐπαρχιῶν Κισιάμου Σελίνου, Ἱερεῖς, λαϊκοί, ἄνδρες γυναῖκες, παιδιά.

Στή πρόσκληση τῆς Πασχαλινῆς ὕμνωδίας προσθέτω καί ἡ γῶ τήν πατρική μου εὐχή καί εὐλογία:

Νά γιορτάσωμε μέ πίστη καί τοῦτο τό Πάσχα. Νά ξεφύγωμε ἀπό τίς ἀμφιβολίες μας, νά χαροῦμε καί ν' ἀναστηθοῦμε στήν ἀγαλλίαση καί τήν ἐλπίδα, πού φέρνει σ' ὅλους ὁ Ἀναστημένος Χριστός. Χριστός Ἀνέστη!

(Πασχαλινό Μήνυμα ἔτους 1986)

• «ὥσπερ πελεκάν» μᾶς τρέφει μέ τό ἴδιο Του τό Σῶμα καί τό
• τίμιον Αὐτοῦ αἶμα: «*Λάβετε φάγετε. Τοῦτο ἐστί τό σῶμα*
• *μου... Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτο γάρ ἐστί τό αἶμα μου*
• *τό τῆς καινῆς διαθήκης... εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν*» (Ματθ. 26,
• 26-27).

• «Πίστει καί πόθῳ» ὄχι μονάχα προσερχόμαστε νά λά-
• βομε τό Σῶμα Του καί τό Αἶμα Του, ἀλλά κι ἡ ζωή μας
• μέ πίστη πορεύεται μ' Αὐτόν καί ὁ μόνος πόθος μας εἶναι
• Αὐτός. Ὅτι ἀγαπᾶμε τόν συνάνθρωπόν μας ὅπως τόν ἑαυ-
• τόν μας. (Μάρκ. 12,33). Ἔτσι, γινόμαστε ἕνα σῶμα μέ κε-
• φαλή τόν Χριστόν. Εἴμαστε ἁμαρτωλοί μέ ἐπίγνωση, ἀλλά
• δέν παύομε νά ἀγωνιζόμαστε «*ἐξαγοραζόμενοι τόν καιρόν*»
• (Ἐφεσ. 5,16). Δέν παύομε νά ἐλπίζομε σ' Αὐτόν καί νά
• αἰσθανόμαστε γ' αὐτό δυνατοί.

• Ὁ κόσμος ὀνομάζει μεγάλους καί δυνατούς αὐτούς πού
• κατέχουν φθαρτά καί φθείροντα ἀξιώματα καί ὅσους ἔχουν
• μεγάλη οἰκονομική ἐπιφάνεια. Ἀνθρώπους τῆς ἀπάτης, τῆς
• διαπλοκῆς καί τῆς φαντασιώσεως, πού γρήγορα πέφτουν
• στήν ἀνυποληψία καί στήν φυλακή. Παλαιά καί πρόσφατα
• γεγονότα καί πρόσωπα στήν χώρα μας εἶναι στήν φυλακή,
• ἢ τούς ἀναμένει ἡ φυλακή. Ἀπάτες, νοθεῖες, παρασκηνιο,
• λαθρεμπόριο, σωματεμπόριο μέχρι καί τήν ἐκμετάλλευση
• γυναικῶν νά μένουν ἔγκυες καί μετά οἱ εἰδικοί ἔμποροι νά
• «ἀγοράζουν» τά μωρά τους καί νά τά πωλοῦν εἴτε γιά υἱο-
• θεσία, ἢ νά τά φονεύουν καί μετά νά πωλοῦν πανάκριβα τά
• ζωτικά ὄργανά τους.

• Σέ ἕνα τέτοιον κόσμον τῆς διαφθορᾶς καί τῆς φρίκης,
• ὁ ἀληθινός χριστιανός πληγώνεται γιά τήν κατάντια καί τήν
• ἐμπορία τῆς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ, τόν ἄνθρωπο, καί φοβᾶται
• μήν πέσει. Καί μονολογεῖ: «*Στῶμεν καλῶς. Στῶμεν ὀρθῶς*».

• Στό σύγχρονο σφαγεῖο τῶν ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων.
• Στήν σύγχρονη κοινωνία, πού βασιλεύει ἡ ἀναρχία, τό δί-
• καιο τοῦ ἰσχυροτέρου, ἡ κάθε εἶδους ἐκμετάλλευσις, ἡ ἀσυ-
• δοσία, ἡ ἀτιμωρησία καί ἡ ἐπιβράβευσις τοῦ ἀνήθικου καί
• τοῦ πρόστιχου, οἱ χριστιανοί ἀφρούρητοι ἀπό τό Κράτος,
• καταφεύγουν στόν Θεόν καί τόν παρακαλοῦν νά λυπηθεῖ
• τόν προδωμένον λαόν Του καί νά τόν διαφυλάξει ἀπό
• τόν καταστροφικόν διάβολο, τόν ἄρχοντα δυστυχῶς τοῦ
• κόσμου τούτου (Ἰωάν. 16,11). Οἱ καιροί πολύ δύσκολοι.
• Μεγάλη ἡ ἀπό τοῦ Θεοῦ ἀποστασία. Ἀμέτρητα καί κατα-
• στροφικά τά γεννήματά της.

• Σταυρώσιμη, πένθημη ἡ εἰκόνα. Ἡ ταπείνωσις φυγα-
• δεύτηκε. Ἡ ἀξιοπρέπεια θανατώθηκε. Ὁ ἄνθρωπος προϊόν
• ἐκμεταλλεύσιμο, ἐμπορεύσιμο. Ἀκαταστασία καί ἀβεβαι-
• ότης. Πάθη διανθρώπινα. Πάθη πολιτικά. Διάβρωσις καί
• αὐτῆς τῆς Δημοκρατίας καί ὅλοι μέ κομμένη τήν ἀνάσα:
• «*Τί τέξεται ἡ ἐπιούσα*»; Καί γιά ποιόν κτυπᾶ ἡ καμπάνα;
• Καί, ποιό θά εἶναι τό ἐπόμενο θῦμα; Καί ὅλα αὐτά, γιατί
• ἔλλειψε ἀπό τίς καρδιές καί τήν ζωή τῶν ἀνθρώπων ὁ θεῖος
• πόθος, καί τή θέση του κατέλαβε ὁ νόμος καί τά ἔνστικτα
• τῆς ζούγκλας.

Στόν κόσμον τῆς φρίκης καί τῆς διαφθορᾶς

Ἡμέρες λυτρωτικῆς πορείας. Ἡμέρες Τριωδικῆς. Μεγάλη Τεσσαρακοστή. Πρωινά, βραδινά κατασκευτικά. Λειτουργίες προηγιασμένων. Μ. Ἀπόδειπνο, Χαιρετισμοί. Κατανυκτικοί Ἑσπερινοί χρυσές εὐκαιρίες γιά τούς «*μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν*» (Ἐβρ. 1,14).

Κατάνυξις, Σάββατα μέ τήν μνήμη τῶν «*ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένων*» ἀδελφῶν μας. Νηστεία. Ταπείνωσις. Αὐτογνωσία καί Αὐτομεμφία. Ἀγώνας τοῦ «*ὄραν τά ἐμά σφάλματα καί μή κατακρίνειν τόν ἀδελφόν μου*» (εὐχή τοῦ Ἁγ. Ἐφραίμ.).

Πορευόμαστε καί συμπορευόμαστε πρός τόν ἐρχόμενον πρός τό Πάθος μέ πολλή ταπείνωσις καί ἀπόθεση τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου «*σύν τοῖς παθήμασι καί ταῖς ἐπιθυμίαις*» (Γαλ. 5, 24). Ἐργαζόμενοι καί κοπιῶντες γιά νά ζήσομε τούς καρπούς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (Γαλ. 5,22), προσφέροντες «*θυσίαν μουσικήν*», ὄχι μόνον τήν θεϊαν Λειτουργίαν, ἀλλά καί τόν ἴδιον τόν ἑαυτόν μας. Κι ἡ θυσία μας αὐτή γίνεται «*πίστει καί πόθῳ*» καί δι' αὐτῆς γινόμαστε μέτοχοι «*ζωῆς αἰωνίου*», ὅπως ψέλνομε στήν λειτουργία τῶν προηγιασμένων Δώρων.

Ὅποιος πιστεύει πράγματι στόν Χριστόν, ἀνοίγει ἕναν λογαριασμόν μαζί Του, λογαριασμόν γενναιότητος καί ἠρωϊσμοῦ. Ἐνα σύμβολοιο θυσίας καί προσφορᾶς κι, ἄν χρειασθεῖ, ὀλοκαυτώματος. Ὁ χριστιανός καλεῖται νά βγεῖ ἀπό τήν συγγένεια καί τούς δεσμούς τῆς γῆς αὐτῆς καί νά πάρει μιά ἄλλη ἀποστολή θειοτέρα γιά νά σωθεῖ. Νά βγεῖ ἀπό τήν «*τοῦ κόσμου χαμαιζηλιαν*» καί νά συνταυτισθεῖ μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί νά ἀρέσει ὄχι στόν κόσμον, ἀλλά στόν ἑκουσίως στρατολογήσαντά τον, Χριστόν (Β' Τιμ. 2,4).

Πιστεύοντες καί ἀγαπῶντες τόν Θεόν, ζοῦμε κι' ἀπ' αὐτόν τόν κόσμον τήν αἰώνιον ζωήν: «*Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ ἔχει ζωήν αἰώνιον*» (Ἰωάν. 3,36). Ἡ ζωή μας γίνεται καί προσφέρεται ὡς θυμίαμα εὐάρεστος στόν Θεόν καί γλυκασμός τῶν συνανθρώπων μας. Ἄλλωστε, πρῶτος Αὐτός μᾶς ἀγάπησε καί πρῶτος ἔδειξε τόν δρόμο τῆς σταυρικῆς θυσίας «*θανάτου δέ σταυροῦ*» (Φιλιππ. 2,8). Προσφέρων καί προσφερόμενος, μέ ἀνοιχτές πάντα τίς ἀγκάλες Του καί

Ἡ ἄρνησις τοῦ Πέτρου

«Οὐκ εἶδα τόν ἄνθρωπον». (Μάρκ. 14,71)

Μεγάλη ἐβδομάδα! Ἡμέρες πόνου καί πάθους. Ἡμέρες κατά τίς ὁποῖες κάθε εὐαίσθητη χριστιανική ψυχὴ δονεῖται καί κάμπτεται στή θεά τοῦ ἐσταυρωμένου Λυτρωτοῦ, ὁ ὁποῖος ζεῖ δράμα καί μαρτύριο, καί ὡς ἄνθρωπος λυπᾶται καί ἀδμονεῖ. (Ματθ. 26, 37)

Ὁ ξένος, κατά τόν Ἰωσήφ τόν ἀπό Ἀριμαθαίας, συλλαμβάνεται ὡς κοινός κακοῦργος ἀπό τόν δυσεβῆ καί παράνομο ἐβραϊκὸ λαό καί καταδικάζεται εἰς τόν πλέον ἀτιμωτικό θάνατο, τόν θάνατο διὰ Σταυροῦ.

Τό Ἅγιο σῶμα Του, ὅπως ὁ Ἡσαΐας εἶχε προφητεύσει, εἶναι μία πληγὴ καί ἓνα τραῦμα. Ὁ νῶτος Του ἀπό τό φρικτὸ φραγγέλιο, τό πρόσωπό Του ἀπό τούς κολαφισμούς, τούς ἐμπυτισμούς καί τὰ ραπίσματα, ἡ κεφαλὴ Του, τό ταμεῖον τῆς σκέψεως καί τῆς χάριτος, ἀπό τὰ ἀγκάθια καί τὰ κτυπήματα, τό στόμα Του ἀπό τὴν κερασθεῖσα χολή καί τό ὄξος, τὰ αὐτιά Του ἀπό τίς φρικτές βλασφημίες, τὰ χέρια καί τὰ πόδια Του ἀπό τὰ σουβλερά καρφιά καί ἡ πλευρὰ Του ἀπό τὴν αἰχμηρὴ λόγχη. «Ἐκαστον μέλος τῆς ἀγίας σου σαρκὸς ἀτιμίαν δὲ ἡμᾶς ὑπέμεινε...», ψάλλει ἡ Ἐκκλησία μας τό βράδυ τῶν Ἀχράντων Παθῶν.

Τό σκληρό, ὀδυνηρό καί ἀπάνθρωπο αὐτὸ σωματικὸ μαρτύριο καρτερικά καί ἀγόγγυστα τό ὑπομένει ὁ Κύριός μας. Ὑπομένει τὴν ταπείνωση, τὴν περιφρόνηση, τούς γέλωτες, τόν πόνο. Ἐκεῖνο ὅμως πού τόν συγκλονίζει καί τόν καταβάλλει εἶναι τό ἄλλο, τό ψυχικὸ μαρτύριο, τό ὁποῖο εἶναι ἀσύγκριτα

**Τοῦ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβυτέρου
Ἐμμανουὴλ Μπαριωτάκη,
Ἀρχιεπ. Ἐπιτρόπου Δυτ. Κισιάμου**

σκληρότερο καί ὀδυνηρότερο γι' Αὐτόν.

Ἡ ψυχὴ Του πονᾷ ἀβάστακτα ὅταν βλέπει ἓνα λαό τόν ὁποῖο ἀγάπησε τρυφερά καί εὐεργέτησε πολυειδῶς καί πολυτρόπως νά κραυγάζει «σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν» (Λουκ. 23,21).

Τί ἀχαριστία! Τί ἀγνωμοσύνη! Τί παράπονο, ὅταν οἱ ἄμεσα εὐεργετηθέντες ἀπ' Αὐτόν, τοῦ προσφέρουν ἀντί τοῦ μάννα χολή, ἀντί τοῦ ὕδατος ὄξος, ἀντί ἀγάπης καί εὐγνωμοσύνης Σταυρό καί θάνατο. Ἀλλά καί τοῦτο τό ἀντέχει, τό βαστᾷ, τό ὑπομένει.

Ἄν ὅμως ὁ λαός τοῦ Ἰσραὴλ δέν Τόν κατανόησε καί δέν Τοῦ ἀνταπέδωσε τὴν ὀφειλόμενη ἀγάπη, οἱ δώδεκα ἐκεῖνοι μαθητές Του τί ἔγιναν; Τί ἔπαθαν; Γιατί Τόν ἐγκατέλειψαν μόνο καί ἀβοήθητο, γιατί Τόν ἄφησαν μονώτατο μεταξύ οὐρανοῦ καί γῆς;

Ἐκεῖνοι δέν ἦταν πού τούς πῆρε ἀπὸ τὴν βάρκα καί τούς ἔκανε ἀλειεῖς ἀνθρώπων; Ἐκεῖνοι δέν ἦταν πού ἔζησαν κοντά Του τρία χρόνια, διδάχτηκαν ἀπ' αὐτόν τὰ ὠραιότερα μαθήματα στή γῆ, γεύτηκαν τὴν πλούσια ἀγάπη Του καί ἀπλάυσαν τούς θησαυρούς τῆς σοφίας καί τῆς χάριτος Του; Αὐτοὶ δέν ἦταν πού ὑπόσχονταν σέ Κεῖνον ὅτι ποτέ δέν θά Τόν ἐγκαταλείψουν καί ποτέ δέ θά Τόν προδώσουν, ἀλλὰ θά Τόν ἀκολουθήσουν καί εἰς τὴν φυλακὴ καί εἰς τόν θάνατο;

Θεέ μου! Ὅλα στή στιγμή λησμονήθηκαν. Ὅλα φαίνεται ξεχάστηκαν. Ὅλοι Σέ ἐγκατέλειψαν. Ὁ φλογερότερος τῶν μαθητῶν Σου Σέ ἄρνήθηκε καί ὁ ἄλλος Σέ πρόδωσε.

Εἶναι δύσκολο, ἀδελφοί μου, νά κατανοήσουμε καί νά σκιαγραφήσουμε τό ψυχικὸ ἐκεῖνο μαρτύριο τό ὁποῖο ὑφίστατο ὁ Κύριος ἐκεῖνες τίς συγκλονιστικές στιγμές. Ἡ ψυχὴ Του ὁμοιάζε μέ πλοῖο ἐν μέσῳ ὠκεανοῦ κλυδωνιζόμενο ὑπὸ τῶν κυμάτων.

Μόνος καί ἀνυπεράσπιστος μπροστά στό πλῆθος τοῦ ὄχλου, πού Τοῦ ἀπέδιδε κατηγορίες, ὕβρεις καί συκοφαντίες. Δύο ἀπὸ τούς ἀγαπημένους μαθητές Του, ὁ Ἰωάννης καί ὁ Πέτρος δειλά καί φοβισμένα Τόν ἀκολουθοῦν ἀπὸ μακριὰ γιὰ νά φθάσουν στήν αὐλή τοῦ Ἄννα καί τοῦ Καϊάφα καί γὰ

ἰδοῦν τό τέλος.

Ὁ ἀναμάρτητος ἥρεμος καί σιωπῶν δικάζεται. Ὁ Ἰωάννης, ὁ ὁποῖος «ἦν γνωστός τῷ ἀρχιερεῖ», (Ἰωάν. 18,16) εἰσέρχεται καί ἄφωνος παρακολουθεῖ τά δρώμενα. Μεσολαβεῖ γιά τόν Πέτρο, καί ἐκεῖνος, χάρη στή μεσολάβηση, φθάνει ἕως τήν αὐλή τοῦ Ἄννα. Τό δικαστήριο σείεται. Οἱ πληρωμένοι ψευδομάρτυρες ἀραδιάζουν τά ψέμματά τους κατηγορώντας τόν Ἰησοῦ ὅτι, ὅτι, ὅτι... καί ὁ λαός μέ φθόνο καί κραυγές ἐπιμένει «σταυρωθῆτω, σταυρωθῆτω...» (Ματθ. 27,23).

Ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, ὁ Ποιιτής τοῦ παντός, ὁ αἴρων τήν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, χλευάζεται, ραπίζεται, ἐμπύεται καί βασανίζεται γιά νά παραδώσει σέ μᾶς τήν εἰκόνα τῆς τέλεις ὑπομονῆς καί ἄκρας ταπεινώσης καί «ἵνα ἡμεῖς ἀκολουθήσωμεν τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ, γινόμενοι ὑπήκοοι μέχρι θανάτου»...

Ὁ ἄλλοτε φλογερός καί αὐθόρμητος Πέτρος, κυριεύομενος ἀπό φόβο καί δειλία στιγμιαία, γίνεται ὁ ἐκούσιος ἀρνητής τοῦ Διδασκάλου. Ἐκείνη τήν νύκτα μπροστά σέ μία παιδίσκη καί ἕναν θυρωρό πού τόν ἀναγνωρίζουν, ἀρνεῖται τρεῖς φορές τόν Κύριο καί μάλιστα μέ ὀρκους καί κατάρες, ὅτι δέν τόν ξέρει, δέν τόν γνωρίζει, δέν τόν εἶδε ποτέ στή ζωή του.

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας θεολογώντας ἐξηγοῦν, ὅτι ἡ ἄρνηση τοῦ Πέτρο ἦταν ἀποτέλεσμα πώσεως, ἡ δέ πώση ἀποτέλεσμα τῆς ὀλιγοπιστίας του καί ἐκείνη ἀποτέλεσμα τῆς ὑπερηφανείας του. Ὑπερηφανεύτηκε ὁ Πέτρος, καί ὅπου ὑπερηφάνεια ἐκεῖ καί πώση. Ὅμως ἡ κατάσταση αὐτή δέν ἦταν μόνιμη, ἦταν προσωρινή, ἦταν στιγμιαία. Ὅταν ὁ Κύριος, στρέφοντας τό πρόσωπό Του πρός αὐτόν καί ρίχνοντάς του μία ματιά παραπόνου, τοῦ ὑπενθύμισε τή ρήση Του, ὁ μαθητής αἰσθάνθηκε τό ὀλίσθημα καί τό βαρύτατο ἁμάρτημά του. Ἄκουσε τόν πετεινό νά λαλεῖ καί ἐνθυμούμενος τά λόγια τοῦ Διδασκάλου βγήκε ἔξω καί ἔκλαυσε πικρῶς.

Μετανόησε ὁ Πέτρος, μετανόησε εἰλικρινά, γνήσια. Ἰδού τό μεγαλεῖο μιᾶς ταπεινῆς ψυχῆς. Ἰδού τό μυστικό τῆς σωτηρίας. Αὐτό τό μεγαλεῖο τῆς μετάνοιας τῆς ψυχῆς τοῦ Πέτρο ἄλλά καί τό πέλαγος τῆς ἀγάπης καί εὐσπλαχνίας τοῦ Κυρίου, ἐνώθηκαν γιά νά δώσουν τήν ἄφεση καί συγχώρηση. Συγχωρήθηκε ὁ Πέτρος καί ἔγινε φλογερότερος. Ἀπό δῶ καί ἐμπρός δέν θά δειλιάσει σέ τίποτα, δέν θά ντραπεῖ τούς ἐνδόξους, δέν θά φοβηθεῖ τούς ἰσχυρούς, δέν θά ὑπολογίσει κόπους, ἀλλά θά κηρύξει «Χριστόν, καί τοῦτον ἐσταυρωμένον». Ἐκείνου τό κήρυγμα θά ἀκούσει τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς τό

Ἡ τρίτη ἄρνηση τοῦ Πέτρο. Ἔργο τοῦ Γάλλου James Jacques Joseph Tissot

πλῆθος τοῦ συγκεντρωμένου λαοῦ στά Ἱεροσόλυμα καί θά πιστέψουν τρεῖς χιλιάδες ψυχές δημιουργώντας τήν πρώτη Ἐκκλησία.

Ἐκεῖνος θά ἀπολογηθεῖ μπροστά σέ ἐξουσίες καί συνέδρια, σέ ἄρχοντες καί ἡγεμόνες, ὑστερούμενος, φυλακίζόμενος, κακουχούμενος.

Ἐκεῖνος θά ὀργώσει τήν γῆ μαζί μέ τούς ἄλλους Ἀποστόλους, μεταφέροντας τό μήνυμα τῆς Ἀνάστασης καί τήν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας.

Ἐκεῖνος θά φτάσει μέχρι τό πάθος καί τό μαρτύριο, χάριν τῆς ἀγάπης του πρός τόν Διδάσκαλο καί θά θυσιάσει πάνω σέ σταυρό, ὅπως καί ὁ ἀγαπημένος Νυμφίος του.

Αὐτός, ὁ Πέτρος, ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων, ἡ πέτρα τῆς πίστεως, τό ὑπόδειγμα τῆς μετάνοιας, τό ἐδραῖωμα τῆς Ἐκκλησίας, ἡ χαρά τῶν πιστῶν γίνεται κάθε ἐποχή, ἀλλά καί σήμερα, παράδειγμα μετάνοιας, σανίδα σωτηρίας καί αἰτία ἐπιστροφῆς. Ἄς τόν μιμηθοῦμε ἀδελφοί. Ἄς ἐξετάσουμε τή συνειδήσή μας πόσες φορές κι ἐμεῖς ἀρνηθήκαμε τόν Κύριο καί Θεό μας, πόσες φορές ἠθελήμενα ἢ ἀθέλητα Τόν λυπήσαμε, Τόν ὑβρίσαμε, Τόν προδώσαμε καί ἄς πάρουμε τήν γενναία ἀπόφαση, ποτέ πιά νά μὴν τό ἐπαναλάβουμε. Νά Τόν πλησιάσουμε περισσότερο, νά Τόν ἀγαπήσουμε θερμότερα καί μέ πείσμα νά Τόν ὁμολογοῦμε παντοῦ, Ἅγιο, Κύριο καί Θεό μας.

Χρειάζεται επιστροφή

Ο Πρωθυπουργός και ο Πρόεδρος της Ρωσίας δέν παύουν νά δηλώνουν δημόσια και απόπντα ότι εἶναι ὀρθόδοξοι χριστιανοί και νά στηρίζουν τήν Ἐκκλησία, ἐπιστρέφοντας τήν ἀρπαγεῖσα περιουσία της. Ὁ Πρωθυπουργός τῆς Οὐκρανίας, σέ προσκύνημά του στά Ἱεροσόλυμα, ζήτησε ἀπό τόν ἐκεῖ Πατριάρχη νά προσευχηθεῖ γιά τή χώρα του. Ὁ Ὑπουργός τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ρουμανίας ἔστειλε μία συγκινητική ἐπιστολή γιά τήν πρόσφατη ἐκδημία τοῦ Ἱερομονάχου Πετρωνίου, Δικαίου τῆς Ἱερᾶς ρουμανικῆς σκήτης τοῦ Τιμίου Προδρόμου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, παρά τήν Ἱερά Μονή Μεγίστης Λαύρας. Ἐγραφε· γονυκλινῶς προσκυνῶ τό τίμιο λείψανο τοῦ μεγάλου ἀσκητοῦ Γέροντος Πετρωνίου Τανάσε. Στήν Ἱταλία κατάφεραν στά Εὐρωπαϊκά Δικαστήρια τή διατήρηση τῆς ἀναρτήσεως τοῦ σταυροῦ στά σχολεῖα.

Ἐδῶ, εἴμεθα πιό προοδευμένοι, και παρά τή μεγάλη κρίση, ὅπου πολλοί πλησιάζουν τώρα πιό πολύ τήν Ἐκκλησία και μάλιστα πιό συνειδητά και θερμά, τήν Ἐκκλησία πού ποτέ δέν τούς ἀπογοήτευσε, τήν πολεμᾶ ἡ πολιτική ἐξουσία δυνατά, ὑπόγεια και φανερά. Δέν φθάνουν ὅσα δύσκολα περνᾶμε, ἀλλά θά πρέπει κάθε τόσο νά ὑπερασπιζόμαστε τήν διατήρηση τῶν εἰκόνων στά σχολεῖα, τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν, τῆς ἀνεπὶ χειροτονίας κληρικῶν, τῆς μισθοδοσίας τοῦ κλήρου, τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ κράτους στό Ἅγιον Ὁρος, και τῶν θεσμοθετημένων ἀπαλλαγῶν του.

Ἐρημῶνουν τά χωριά τῆς Ἑλλη-

νικῆς ὑπαίθρου, τά ὁποῖα διερχόμεθα κηρύπτοντας τώρα τή Σαρακοστή. Ἀπό καιρό ἔχουν φύγει ὁ χωροφύλακας, ὁ ἀγροφύλακας και ὁ ἱατρός, τώρα ἀναχωρεῖ ὁ δάσκαλος και ὁ παπᾶς. Συμπήσονται τά μικρά σχολεῖα και ἀγνοοῦνται ὀρισμένες ἀρκετά σοβαρές δυσκολίες μετακινήσεως μικρῶν παιδιῶν σέ δύσβατες περιοχές τῆ διὰρκεία τοῦ χειμῶνος. Τά μειονοτικά σχολεῖα ὅμως παραμένουν ὡς ἔχουν. Δίνονται ἑκατομμύρια εὐρώ γιά τήν

Τοῦ Μοναχοῦ Μωϋσέως Ἀγιορείτου

ἀνέγερση και ἀνακαίνιση τζαμιῶν και ἀγνοεῖται τό τάμα τοῦ ἔθνους, ὁ ναός τοῦ Σωτήρος, και ἡ ἀναγκαῖα συντήρηση περίφημων βυζαντινῶν μνημείων στό Ἅγιον Ὁρος και σέ ὅλη τήν Ἑλλάδα.

Θά καταστήσουμε ξένοι στόν τόπο μας. Θά μᾶς περιγελοῦν γιά τήν Ὀρθοδοξία μας, γιά τό ράσο μας, γιά τόν σταυρό μας, γιά τίς ἠθικές ἀρχές μας, γιά τήν παραδοσιακότητά μας και τήν ἐλληνικότητα μας. Ὅρισμένοι τῶν ταγῶν φαίνεται νά ἔχουν βαρῦ αἶσθημα μειονεξίας πού εἶναι Ἑλληνες, πού γεννήθηκαν Ὀρθόδοξοι, πού μιλοῦν ἐλληνικά, πού σημαίνουν οἱ καμπάνες. Ἄς μᾶς ποῦν τελοσπᾶντων τί ἀκριβῶς τελικά θέλουν. Ἐνα ἄθρησκο, οὐδέτερο, γκριζό ἢ λευκό, μουδιασμένο κράτος; Δέν εἶδαν τί συνέβη σέ τόσες γύρω μας χῶρες, πού ἄνθισαν και καρποφόρησαν ἀνιερές ιδέες, καταπατήθηκαν ἐλευθερίες και γέμισαν οἱ φυλακές και οἱ τάφοι ἀπό

ἀντιφρονοῦντες και νεομάρτυρες;

Δυστυχῶς σέ αὐτή τήν πολεμική συνεργοῦν πολιτικοί, διανοούμενοι, δημοσιογράφοι, συγγραφεῖς και ἀρθρογράφοι. Εἶναι πλέον ἀρκετά τῆς μόδας ἡ ὑποστήριξη και ἡ ὑπεράσπιση τοῦ ἀνιερου. Λυπᾶται κανεῖς γιά ὅλα αὐτά κι ἐλπίζει πάντοτε σέ μία πηγαία ἀνάληψη και εἰλικρινῆ μετανοια. Δυστυχέστατα και ὀρισμένοι τῶν ἐκκλησιαστικῶν ταγῶν μας δέν συλλαμβάνουν ἔγκαιρα κι ἔγκυρα τήν πραγματική δίψα τῶν καιρῶν μας γιά ἀλήθεια και λύτρωση και παραμένουν σέ μάταιες προσωπικές ἐπιδιώξεις και ὄχι στό ξεδίψασμα ἐνός ὠραίου λήμματος, και μάλιστα τῆς νεότητος, πού λαχταρᾶ τή θέρημ τῆς πίστεως, γιά νά τούς παραμυθήσει καιρία και οὐσιαστικά, ὅταν ἔχει ἀπογοπευθεῖ πικρά ἀπό πολλούς πολλῶ.

Χρειάζεται ἀλλαγὴ νοοτροπίας ἀπό τόν καθένα γιά τό ξεπέρασμα τῆς πολυσυζητημένης και κουραστικῆς κρίσεως. Χρειάζεται ἐπανεύρεση ἄμεση τοῦ γνήσιου ἐλληνορθόδοξου ἥθους και ὕφους. Χρειάζεται ἔμπνευση, δύναμη και τόλημ γιά ὑγιῆ προβληματισμό και ἠρωϊκές ἀποφάσεις, γιά ν' ἀλλάξει οὐσιαστικά ἡ ζωὴ και νά χαρεῖ ἀληθινά ἡ πονεμένη καρδιά τοῦ σύγχρονου Νεοέλληνα, πού θεώρησε τήν καλοπέραση μόνο σκοπό τῆς ζωῆς του. Χρειάζεται ἐπιστροφή σὶς ρίζες, σέ ἀθῶες μνήμες, σέ ἡσυχους ρυθμούς, σέ ἡπιους τόνους, σέ μελετημένες κινήσεις, σέ ἀγάπηση τῆς ἀπλότητος, τῆς ἐγκράτειας, τῆς ἀπορρίψεως τῶν πολλῶν περιπτῶν πού γέμισε ἡ σημερινὴ ζωὴ.

25^η Μαρτίου 1821

Ἡ ἐπέτειος τῆς ἀνεξαρτησίας μας

Τῆς κ. Δελῆ Ἀργυρῶς
Φιλολόγου

«Ὡς πότε, παλικάρια, νὰ ζοῦμεν στὰ στενά,
μονάχοι, σὰν λιοντάρια, σιὲς ράχες, στὰ βουνά;
Σπηλιές νὰ κατοικοῦμεν, νὰ βλέπωμεν κλαδιά,
νὰ φεύγωμ' ἀπ' τὸν κόσμον, γιὰ τὴν πικρὴ σκλαβιά;
Νὰ χάνωμεν ἀδέλφια, πατρίδα καὶ γονεῖς,
τούς φίλους, τὰ παιδιά μας κι ὄλους τούς συγγενεῖς;»

«Κάλλιο ἔναι μιᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωὴ,
παρὰ σαράντα χρόνια σκλαβιά καὶ φυλακὴ!»

Ἔτσι τραγουδάει, μεταξὺ ἄλλων, ὁ Ρήγας στὸ Θούριο τὸ ἠρωικότερο ἴσως ᾄσμα τῆς φυλῆς μας.

Τὸ 1821 καταγράφηκε σὴν παγκόσμια ἱστορία ὡς ἡ ἐπανάσταση πού καθόρισε σὲ μεγάλο βαθμὸ τὴν πορεία καὶ τὴν ἐξέλιξη τῆς εὐρωπαϊκῆς ἡπείρου.

Γράφει χαρακτηριστικὰ ὁ Παν. Κανελλόπουλος: «Ἐὰν οἱ Ἕλληνες δὲν ἀπεφάσιζαν νὰ τολμήσουν ὅ,τι ἐτόλμησαν σὴν Ἁγία Λαύρα, καὶ σ' ὅλη τὴν ὑπόδουλη χώρα, εἶναι ζήτημα ἐὰν ὁ 19ος αἰ. θὰ χαρακτηριζόταν σήμερα ὡς ὁ αἰώνας τῆς ἀποκατάστασης τῶν ἐθνικῶν κρατῶν. Οἱ Ἕλληνες δὲν ἀποτίναξαν μόνο τὸν ξενικὸ ζυγὸ, ἀλλὰ κατάργησαν ἔμμεσα τὴν ἐννοια κάθε ζυγοῦ σ' ὀλόκληρη τὴν Εὐρώπη».

Φυσικά, δὲν ἦταν γιὰ τὸ ἐλληνικὸ ἔθνος οὔτε ἀπλή, οὔτε εὐκολὴ ὑπόθεση νὰ ἀποτινάξει τὸ ζυγὸ ἐνὸς βάρβαρου δυνάστη, ὅπως ἦταν οἱ Ὀθωμανοὶ Τούρκοι. Τόσοι αἰῶνες σκλαβιάς εἶχαν δημιουργήσει ἕνα κατεστημένο τρόπο ζωῆς, μὲ τὸν Ἕλληνα νὰ καταδυναστεύεται ὄχι μόνο ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες κοιταμπάσηδες. Τὸ ἔθνος ἦταν καταδικασμένο σὲ ἀμορφωσιά, χωρὶς σχολεῖα, χωρὶς δασκάλους, χωρὶς συστηματικὴ διδασκαλία τῆς γλώσσας καὶ τῆς ἱστορίας του.

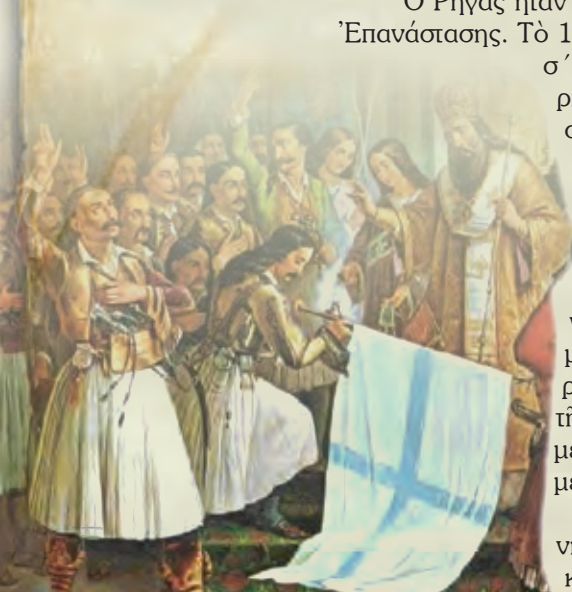
Ὁ πόθος βέβαια τῆς λευτεριᾶς ὑπῆρχε κι αὐτὸ τὸ μαρτυροῦν τὰ κατὰ καιροὺς ἀποτυχημένα ἐπαναστατικὰ κινήματα, ἀλλὰ ἔλειπε ἡ ἰδεολογικὴ προετοιμασία καὶ ἡ ὀργάνωση.

Ἰδεολογία γιὰ τὴν ἐπανάσταση θὰ δημιουργήσει τὸ κίνημα τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ. Ἀνάμεσα στοὺς ἐκπροσώπους του ξεχωριστὴ θέση κατέχει ὁ Ρήγας Φεραῖος, πού ἔβλεπε τὴν ἐξέγερση ὡς κοινὴ, συντονισμένη προσπάθεια ὅλων τῶν λαῶν τῆς Βαλκανικῆς, μαζί καὶ τῶν φιλελεύθερων Τούρκων κατὰ τῆς καταπίεσης τοῦ Σουλτάνου.

Ὁ Ρήγας ἦταν ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Διαφωτισμοῦ καὶ τῆς Γαλλικῆς Ἐπανάστασης. Τὸ 1793 δημοσίευσε τὸ Σύνταγμα, πού τὸ ὀνομάζει «Νέα πολιτικὴ Διοίκησης» καὶ σ' αὐτὸ προβάλλει τὰ φυσικὰ δικαιώματα τῆς ἰδιοκτησίας, τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας, τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου, τοῦ λόγου, τῆς μόρφωσης κ.ἄ. Γιὰ τὴ μόρφωση ἀναφέρει χαρακτηριστικὰ: «Ὅλοι χωρὶς ἐξαίρεση ἔχουν χρέος νὰ ἠξεύρουν γράμματα. Ἡ πατὴρς ἔχει νὰ καταστήσει σχολεῖα εἰς τὰ χωρία διὰ τὰ ἀρσενικὰ καὶ τὰ θηλυκὰ παιδιά. Ἐκ τῶν γραμμάτων γεννᾶται ἡ προκοπὴ, μὲ τὴν ὁποία λάμπουν τὰ ἐλεύθερα ἔθνη».

Τὸ ρόλο τῆς ὀργάνωσης τοῦ ἀγῶνα ἀνέλαβε νὰ παίξει ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία πού ἰδρύεται τὸ 1814. Σημαντικὴ ἦταν σὴν ἴδρυσή της ἡ συμβολὴ τοῦ ἐλληνισμοῦ τῆς διασπορᾶς μὲ τὴ μεγάλη οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη πού εἶχε σημειώσει μὲσω τοῦ ἐμπορίου σὶς Παραδουνάβιες χῶρες καὶ σὴν Ρωσία. Ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία ὑπερπήδησε ὅλα τὰ ἐμπόδια πού προέβαλε τὸ ἀντιφιλελεύθερο πνεῦμα τῆς Ἱερῆς Συμμαχίας τοῦ Μέτερνιχ, ὀργάνωσε τὴν ἐπανάσταση, μύησε χιλιάδες μέλη, συγκέντρωσε χρήματα καὶ ὄπλα. Τὸ ἔθνος προετοιμάζεται μυστικὰ γιὰ τὴ μεγάλη ὥρα.

Τὸ κλίμα σὴν Εὐρώπη ἦταν ἀρνητικὸ ἀπέναντι σὲ κάθε ἐπαναστατικὸ κίνημα, γι' αὐτὸ πολλοὶ πίστευαν ὅτι ἡ στιγμὴ δὲν ἦταν κατάλληλη, ὅπως ὁ Κοραῖς καὶ ὁ Καποδίστριας. Ἄλλοι ὅμως, πιὸ αἰσιόδοξοι, ὅπως ὁ Ὑψηλάντης καὶ ὁ

Παπαφλέσσας, βιάζονται.

Ἔτσι ὁδηγηθήκαμε σὴν ἐπανάσταση σὶς παραδουνάβιες ἡγεμονίες ὑπὸ τὴν ἀρχηγία τοῦ Ἀλέξανδρου Ὑψηλάντη, πού καταπνίγηκε σὸ αἶμα, καὶ σὴν ἥρωικὴ ἐπανάσταση σὴν Πελοπόννησο. Ἡ ἔναρξη τῆς Ἐπανάστασης δὲν πραγματοποιήθηκε σὲ μία ἡμέρα μόνο, οὔτε συγχρόνως σὲ ὅλες τὶς περιοχές, ἂν καὶ εἶχε ὀριστεῖ ὡς ἡμέρα γενικῆς ἐξεγέρσεως ἡ 25ῆ Μαρτίου. Ὁ συμβολισμὸς εἶναι αὐτονόητος. Τῆ μέρα πού ὁ Ἀρχάγγελος εὐαγγελίζεται σὴ Θεοτόκο τὸ μήνυμα γιὰ τὴ γέννηση τοῦ Σωτῆρα τοῦ κόσμου, αὐτὴ τὴ μέρα τὸ ἔθνος ἀποφασίζει νὰ διακηρύξει τὴν ἀπόφασή του νὰ μὴ συζήσει σὸ ἐξῆς μὲ τυράννους. Ἔτσι ἡ ἡμερομηνία αὐτὴ ἐγίνε θρύλος καὶ σύμβολο γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνες, καὶ οἱ δημιουργοὶ τῆς ἐπανάστασης ἥρωες καὶ μάρτυρες,

πρότυπα αὐτοθυσίας καὶ παλικαριάς ὄχι μόνο γιὰ τὸν ἑλληνισμό ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς Εὐρωπαίους καὶ γιὰ ὅλοκληρο τὸν κόσμο, πού ἐκθαμβοὶ παρακολουθοῦν νὰ γράφεται ἥρωικὰ ἡ νεώτερη ἱστορία τῆς Ἑλλάδος. Τὰ κατορθώματα τῶν Μεσολογγιτῶν καὶ τῶν Σουλιωτῶν, ἡ καταστροφὴ τῶν Ψαρῶν, οἱ σφαγὲς τῆς Χίου συγκινοῦν, συνειρίζουν καὶ ὑπογραμμίζουν τὸ δίκαιο ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν ἀπόφασή τους νὰ δηλώσουν τὴν ἐθνικὴ καὶ πολιτικὴ τους ὑπαρξὴ καὶ ἀνεξαρτησία.

Παράλληλα μὲ τὸν πόλεμο σὸ στρατιωτικὸ τομέα, διεξαγόταν καὶ ἕνας σκληρὸς ἀγῶνας σὸν πολιτικὸ τομέα σὴν προσπάθεια τῶν Ἑλλήνων νὰ διοικήσουν τὴν Ἑλλάδα πού ἀπελευθερωνόταν.

Βασικὰ δύο ρεύματα διαμορφώθηκαν καὶ προσπάθησαν νὰ ἡγηθοῦν τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα. Τὸ πρῶτο ρεῦμα, ἐπηρεασμένο ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ Γαλλικοῦ Διαφωτισμοῦ, ὁραματιζόταν ἕνα ἔθνος ἀνεξάρτητο, ἰσχυρὸ καὶ ὀργανωμένο κατὰ τὸ πρότυπο τῶν σύγχρονων κρατῶν. Τὸ ἄλλο ρεῦμα ἐμπνεόταν ἀπὸ τὴ βυζαντινὴ παράδοση καὶ ὁραματιζόταν τὴν ἀνασύσταση τῆς πολυεθνικῆς-βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας μὲ τὴν ἀπλὴ ἀντικατάσταση τῆς τουρκικῆς κυριαρχίας ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ. Αὐτὸ τὸ ρεῦμα ἀναπύχθηκε σὸς πιὸ συντηρητικὸς κύκλους τοῦ Φαναρίου τοὺς προσκείμενους σὴν Αὐτοκρατορικὴ Ρωσία.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπανάστασης διέφευσαν οἰκτρά καὶ τὰ δύο αὐτὰ ὁράματα.

Ἐπὶ ὑπάρχουν γεγονότα πού ἀμαυρώνουν τὸν ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων γιὰ τὴ λευτεριά. Πρὶν καλὰ καλὰ ἀπελευθερωθοῦν ἐλάχιστα ἐδάφη ἀρχίζει ἕνας ἀδυσώπητος καὶ σκληρὸς ἀγῶνας γιὰ τὴν ἐξουσία, ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς πού διαχειρίζονταν μέχρι τότε τὰ κοινὰ (πρόκριτοι, φαναριῶτες) καὶ σ' αὐτοὺς πού ζητοῦν μερίδιο σὴν ἐξουσία (ὀπλαρχηγοί, ἔμποροι, ναυτικοί). Οἱ διενέξεις θὰ ὀδηγήσουν σὸν ἐμφύλιο πόλεμο τοῦ 1823-24, πού δημιούργησε πικρίες καὶ ἀπογοητεύσεις, φυλάκισε καὶ ἐξόντωσε ἀγωνιστές, ὅπως ὁ Κολοκοιρῶνης καὶ ὁ Ἀνδρουῖτσος, κατασπατάλησε χρήματα ἀπὸ ἐξωτερικὸ δανεισμό καὶ λίγο ἔλειψε νὰ στοιχίσει τὸ μέλλον τῆς ἱδίας τῆς ἐπανάστασης.

Θὰ ἦταν παράλειψη νὰ μὴν ἀναφέρουμε τὸν ἐπίσης σκληρὸ διπλωματικὸ ἀγῶνα πού διεξαγόταν στὰ ἀνακτοβούλια τῆς Εὐρώπης μεταξὺ τῶν Μ. Δυνάμεων τῆς ἐποχῆς. Ἡ Ἀγγλία, Γαλλία καὶ Ρωσία, ὅταν κατάλαβαν ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ἐπανάσταση εἶχε πιά ριζώσει καὶ ὅτι θὰ ἱδρυόταν τελικὰ ἑλληνικὸ κράτος, ἔδωσαν σκληρὸ ἀγῶνα γιὰ νὰ παρουσιαστεῖ ἡ καθεμιὰ πρὸς ὀφελὸς τῆς ὡς προστάτης του, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ δημιουργηθεῖ τελικὰ ἕνα μικρὸ κράτος μὲ περιορισμένα σύνορα, ὥστε νὰ μποροῦν νὰ τὸ ἐλέγχουν ἐξυπηρετώντας τὰ ἰδιαίτερα συμφέροντά τους σὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο.

Στὸ διπλωματικὸ αὐτὸ ἀγῶνα ἡ Ἑλλάδα δὲ ρωτήθηκε, οὔτε ἐκπροσωπήθηκε, γιὰ νὰ καταλήξουμε χάρις σὴ διπλωματικὴ εὐστροφία τοῦ κυβερνήτη Καποδίστρια, ἡ Ἑλλάδα τοῦ 1830 νὰ φτάνει ἐδαφικὰ μέχρι τὴ γραμμὴ Ἀμβρακικοῦ-Παγασητικοῦ ἀλλὰ νὰ εἶναι ἀνεξάρτητη.

Οἱ ἐσωτερικὲς ὁμως διαμάχες καὶ οἱ ἀνταγωνισμοὶ θὰ ὀδηγήσουν σὴ δολοφονία τοῦ κόμητος Καποδίστρια καὶ θὰ δώσουν οἱ ἴδιοι οἱ Ἕλληνες τὴν εὐκαιρία σὶς Μ. Δυνάμεις νὰ διαλέξουν καὶ νὰ ἐπιβάλλουν μονάρχη τῆς ἀρεσκείας τους, τὸν 17χρονο Βαβαρὸ Ὅθωνα. Ἔτσι ἀγνοήθηκαν τὰ φιλελεύθερα συντάγματα τοῦ Ἀγῶνα, ἀφοῦ σὴν Ἑλλάδα δὲ δίνεται σύνταγμα, ἀνακηρύσσεται βέβαια ἀνεξάρτητο κράτος, μὲ τίς ἐνέργειες ἰδιαίτερα τοῦ Καποδίστρια, ἀλλὰ τὸ πολίτευμα εἶναι μοναρχικὸ καὶ ἡ χώρα τίθεται ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχία τοῦ Ὅθωνος καὶ τὴν ἐγγύηση τῶν τριῶν Μ. Δυνάμεων.

Ἀπ' ὅλα αὐτὰ συμπεραίνουμε ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ἐπανάσταση πού προετοιμάστηκε μὲ τόσους κόπους καὶ θυσίες καὶ ἦταν ἐπίτευγμα ὄλων τῶν Ἑλλήνων, πέτυχε μερικῶς τοὺς στόχους τῆς σὴ δεκαετία 1821 -1832 καὶ χρειάστηκαν πολλὲς ἀκόμα θυσίες τοῦ ἑλληνισμοῦ γιὰ τὴ δικαίωση τῶν ἐθνικῶν καὶ κοινωνικῶν του στόχων καὶ ὀραμάτων.

Ἀπαρχὴ καὶ ἀφετηρία σ' αὐτὸ τὸν ἀγῶνα τῆς ἐθνικῆς, κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς λευτεριάς ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς ἡ κορυφαία ἀπόφασή τῆς 25ῆς Μαρτίου 1821 γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἀποτελεῖ γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνες ἡμέρα μνήμης, εὐαγγελισμοῦ καὶ εὐθύνης, γιὰτὶ ὁ ἀγῶνας γιὰ τὴν ἐλευθερία δὲ σταματᾷ ποτέ.

Τό περιοδικό μας μέ τήν εὐκαιρία τῆς συμπλήρωσης 100 χρόνων ἀπό τό θάνατο τοῦ «Ἁγίου» τῆς Λογοτεχνίας μας, Ἀλέξανδρου Παπαδιαμάντη, θά δημοσιεύει σέ κάθε τεῦχος του, καθ' ὄλο τό ἔτος, καί ἓνα ἄρθρο ἀφιερωμένο στή ζωή καί τό ἔργο του.

Στοιχεῖα καί βιώματα πού ἐπηρεάσαν τήν προσωπικότητα τοῦ Παπαδιαμάντη

(Οἰκογένεια, σπουδές, ιδέες, θρησκευτικότητα, φυσιολατρεία)

Ἐδῶ καί δεκατετίες οἱ μελετητές δέν κάνουν ἄλλο ἀπό τό νά κολλοῦν στόν Παπαδιαμάντη μονότονες, ξεθωριασμένες ἐτικέτες. Ὁ ἄνθρωπος Παπαδιαμάντης ἄλλοτε ἐμφανίζεται ἀγλαϊσμένος μέ τό φωτοστέφανο τοῦ ἁγίου καί ἄλλοτε πάλι κατατάσσεται στή χορεία τῶν ἀμαρτωλῶν, τῶν καταραμένων καί τῶν κοινωνικῶν ἀγωνιστῶν.

Ὁ Παπαδιαμάντης γεννιέται, ζεῖ, διαμορφώνεται καί ἐνεργεῖ σέ ὀρισμένο τόπο, σέ ὀρισμένη κοινωνία καί σέ ὀρισμένη ἐποχή. Δέν μπορούμε νά μελετήσουμε τήν προσωπικότητά του χωρίς

Τῆς κ. Ἀνουςάκη Γ. Ἀναστασίας
Φιλολόγου

ν' ἀναφερθοῦμε στίς ἐπιδράσεις πού δέχτηκε ἀπό τό οἰκογενειακό του περιβάλλον. Στό κέντρο τοῦ παιδικοῦ του σύμπαντος βρίσκεται ὁ πατέρας, πού εἶναι ἱερέας. Τό ἀξίωμα αὐτό καλλιιεργεῖ αἰσθήματα ἐνοχῆς στό συγγραφέα καί διαταράσσει τίς σχέσεις του μέ τ' ἄλλα νησιωτόπουλα. Ὁ ἴδιος χαρακτηριστικά ἀναφέρει: «Μέ ἐμίσουν γιατί ἤμην παπαδοπαιδί. Ἐκεῖνοι ἦσαν τέκνα ναυτικῶν, πορθημένων, ναυπηγῶν, γεωργῶν. Οἱ πατέρες ἐθαλασσοπνίγοντο ἢ ἰδρωσαν πολύ γιά νά βγάλουν τό ψωμί καί οἱ υἱοί τους τό εἶχαν διά καύχημα. Καί διά τοῦτο ἐμέ μ' ἐπεριφρονοῦσαν».

Ἡ μητέρα του, παπαδιά μαζί καί ἀρχοντοπούλα, δέν συμφωνεῖ νά ἐξομοιωθεῖ τό παιδί της μέ τ' ἄλλα παιδιά τοῦ ὄχλου. Σχολιάζει ὁ ἴδιος: «Καί ἡ μήτηρ μου ἢ φιλότεκνος ὄχι μόνο δέ μοῦ ἐπέτρεπε νά τρέχω, ὅπως ἄλλοι, ἀνυπόδητος καί ἐγώ, ἀλλ' ἀπήτει νά φορῶ καί κάλτσες. Ὅποια δεσμά παιδαγωγικῆς δουλοσύνης!».

Μέσα σ' αὐτά τά πλαίσια, ἀπό παιδί ξεκινᾷ ἕναν ἀγῶνα κρυφῶ μέ τόν πατέρα του, κρατώντας ὄλο τόν ἀπαιτούμενο σεβασμό καί ὄλους τούς τύπους, ἀλλά καί βάζοντας σέ ἐνέργεια ὄλες τίς μεθόδους τοῦ πονηροῦ παιδιοῦ πού ζητᾷ νά γλιτώσει ἀπό τό βάρος τῆς κηδεμονίας, πότε μέ τήν ἀναβλητικότητα, πότε μέ τήν ἀρρώστια, πότε μέ τήν δυστροπία:

Ἐνα ἀδιάκοπο πήγαινε - ἔλα ἀνάμεσα στή Σκόπελο καί στή Χαλκίδα, ἢ ἀνάμεσα στόν Πειραιᾶ καί στή Σκιάθο ἐπιμηκύνει κατά τρόπο σκανδαλώδη τή σχολική περίοδο τῆς ζωῆς του. Σίγουρα δέν ὀφείλεται μόνο σέ λόγους οικονομικούς, καί οἱ ἀποδείξεις ὑπάρχουν. Ὁ μόνος λόγος πού παρατᾷ ξαφνικά τή φοίτησή του στό Γυμνάσιο τῆς Χαλκίδας γιά νά γυρίσει στό σπίτι του εἶναι ὅτι κάποιος ἀπό τούς καθηγητές του δέν τοῦ ἀρέσει. Κατόπιν, ὅταν ἀντιληφθεῖ ὅτι οἱ δικοί του ἐκλαμβάνουν τήν πράξη του ὡς ἀνικανότητα νά παρακολουθήσει τά μαθήματα, ἐπιστρέφει ἀμέσως στό Γυμνάσιο καί παίρνει τό χαρτί σχεδόν μέ ἄριστα, πράγμα πού σημαίνει ὅτι ἡ ἐφεσή του γιά μάθηση εἶναι μεγάλη, ὅπως καί ἡ ἀφομοιωτική του ἰκανότητα.

Ποτέ δέν πήρε τό πτυχίο ἀπό τό Πανεπιστήμιο, ἄν καί ἦταν πολύ εὐκόλο γι' αὐτόν. Ποτέ δέ θά καταδεχθεῖ τά διπλώματα, δέ θά ἐπιζητήσει ποτέ του νά γίνει ὑπάλληλος. Δέ θά καταφύγει στήν προστασία κανενός, δέ θά ἐκμεταλλεῖται καμιά εὐκαιρία γιά νά βγάλει χρήματα. Δέ θά κυνηγήσει δόξες. Ἐνα καμαράκι γυμνό, ἕνα μπαλωμένο ἐπανωφόρι, τό κρασί, ὁ χαλβάς, οἱ ἐλιές κι αὐτό εἶναι ὄλο...

Βασανισμένος λοιπόν ἀπό τή φτώχεια του καί

νιώθοντας απέχθεια για τή συναναστροφή μέ τούς λογοτεχνικούς κύκλους, προσπάθησε νά μείνει έξω άπ' αούτους διατηρώντας τήν άξιοπρέπεια καί τήν εϋγένειά του. 'Ο ίδιος ένιωθε πραγματική άνεση μονάχα άνάμεσα στους άπλους άνθρώπους. Ήτσι δημιούργησε τά περισσότερα διηγήματά του, καθισμένος στό τραπέζακι τής φτωχικής ταβέρνας, συναναστρεφόμενος αούτους τούς άπλους άνθρώπους.

Δέ λογάριαζε τό χρήμα καί καθετί υλικό. Στο σπίτι του στή Σκιάθο δέν άφησε ίχνη υλικά. Κι αούτό γιατί άπό τή φύση του ήταν «άνθρωπος του έλαχίστου». Είχε πετάξει άπό τό παράθυρο ό,τιδήποτε δέν του ήταν άπαραίτητο (άπό έπιπλα μέχρι ιδέες). Ήθελε ή εξάρτησή του άπό τόν έξω κόσμο νά είναι περιορισμένη τόσο, πού όλος ό διαθέσιμος χώρος νά άπομείνει στή διάθεση του άνεξημέρωτου θυμικού του.

Έξάλλου άναπόσπαστο στοιχείο πού διαμορφώνει τήν προσωπικότητά του είναι ή χριστιανική πίστη, ή θρησκευτικότητά του, ή λατρεία του πρός τήν τελετουργική βυζαντινή παράδοση, στοιχεία πού χαρακτηρίζουν όλόκληρη τή ζωή του καί άποτελούν πηγή έμπνευσης για τή συγγραφή του έργου του.

Γιός κληρικού, μεγαλωμένος γενικότερα σέ θρησκευτικό περιβάλλον, άπό μικρός ζωγράφιζε Άγίους καί συμμετείχε σέ θρησκευτικές τελετές βοηθώντας τόν πατέρα του. Άργότερα, όταν ήταν 20 έτών, όδηγείται στήν άπόφαση νά καταφύγει στό Άγιον Όρος μέ σκοπό νά γίνει καλόγερος. Παραμένει εκεί για λίγους μήνες καί για άγνωστους σέ μάς λόγους έρχεται στήν Άθήνα. Έκεί δέχεται τίς επιδράσεις άπό τό κήρυγμα του Μακράκη, πού αντίδρα σέ κάθε νεωτερισμό καί στόν υλισμό καί διακηρύσσει τήν άνασύσταση τής Μεγάλης Βυζαντινής Αύτοκρατορίας.

'Ο ίδιος ό Παπαδιαμάντης στό διήγημά του «Λαμπριάτικος Ψάλτης» διακηρύσσει, όσον άφορά στό θρησκευτικά του πιστεύω: «Έν όσω ζω καί άναπνέω καί σωφρονώ, δέ θά παύσω πάντοτε νά ύμνω μετά λατρείας τόν Χριστόν μου, νά περιγράψω μετ' έρωτος τήν φύσιν καί νά ζωγραφώ μετά στοργής τά γνήσια έλληνικά ήθη». Παράλληλα δέν παραλείπει νά άσκει χρέη ιεροψάλτη στήν Έκκλησία του Άγίου Έλισσαίου, στό Μοναστηράκι.

Μερικοί μελετητές του άποδίδουν τόν χαρακτηρισμό «θρησκόληπτος» κι άλλοι τόν όνομάζουν «Άγιο». Νά τί άπαντούσε ό Σκιαθίτης διηγηματογράφος, όπως μάς λέει σ' ένα άρθρο του ό Νικηφόρος Βρεττάκος. «Είμαι ένας διαρκώς διαμαρτυρούμενος άνθρωπος... Δέν είμαι ένας «θρησκόληπτος»,

είμαι άπλώς ένας άνθρωπος θρησκευόμενος, ένας χριστιανός έπαναστατημένος ύπέρ των κοπιώντων καί των πεφορτισμένων καί ύπέρ τής άποκαταστάσεως του γοήτρου τής θεϊκής έξουσίας. Είναι κάποιιο πού μέ άποκαλούν «Άγιο». Θά ήθελα νά ξεκαθαρίσω καί αούτό. Δέν είμαι άγιος για τούς λόγους πού μου άποδίδουν. Έπειδή φοράω, δηλαδή, μία λερωμένη πατατούκα, ζω μέ άρτον καί οίνον, ψέλλω στό ξωκλήσια, νοσταλγώ τά παιδικά θυμιάματά μου καί έπιθυμώ νά ξαναϊδώ τή φύση σέ όλη τήν καθαρότητα. Είμαι Άγιος, άν έτσι μέ κρίνετε, έπειδή ύπήρξα ένας διαφορετικός χριστιανός άπό τούς χριστιανούς εκείνους για τούς όποιους ό Χριστός γεννήθηκε μία φορά κάποτε σέ κάποιο σπήλαιο τής Βηθλεέμ. Είμαι Άγιος, άν είμαι, γιατί ό Χριστός τής αγάπης γεννιέται μέσα μου κάθε στιγμή».

Τέλος, βασικό ρόλο στό έργο του, παράλληλα μέ τή θρησκευτική του πίστη, κατέχει ή φύση. Γι' αούτόν ή φύση δέν είναι καταφύγιο, παρηγοριά, άνακούφιση, μία δύναμη σκοτεινή καί τερατώδης. Είναι ό διαρκής καί άκατάλυτος σκελετός πού σενέχει τήν πλάση, μία έγγύηση γι' αούτό πού είμαστε, ή πού μπορούμε νά είμαστε.

'Ο τρόπος πού περιγράφει τή φύση στό διηγήματά του έχει άμεση σχέση μέ τή χριστιανική του πίστη καί τή νοσταλγία πού νιώθει για τό νησί του, τή Σκιάθο. 'Ο Παπαδιαμάντης βλέπει τή φύση φωτισμένη άπό τή θρησκευτική του πίστη καί περιγράφει μέ λεπτομέρειες τά ξωκλήσια καί τούς Άγίους των βουνών. Έπίσης, ή έντονη νοσταλγία πού τήν έντεινει ή φτωχική ζωή τής Άθήνας, τόν ώθει νά συνθέσει τά καλύτερα διηγήματά του. Σάν άληθινός ποιητής μέ προσωπική ευαισθησία καί ζωγραφική ικανότητα μάς παρουσιάζει τή Σκιάθο σέ μία σειρά τόσο ώραιων καί ποιητικών πινάκων, ώστε ό Άνδρέας Καρκαβίτσας νά γράψει έπιγραμματικά: «Όμορφη είναι ή Σκιάθος του Θεού. Μά ή Σκιάθος του Παπαδιαμάντη μου φαίνεται ώραιότερη».

***

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Παναγ. Μουλλά, «'Ο Παπαδιαμάντης αούτοβιογραφούμενος» (Νέα Έλληνική Βιβλιοθήκη).
2. Όδυσσέα Έλύτη, «'Η μαγεία του Παπαδιαμάντη» άπό τό βιβλίο του «έν Λευκώ» (Έκδόσεις Ίκαρος).
3. Μιχαήλ Περάνθη, «'Απαντα Παπαδιαμάντη» (Έταιρεία Έλληνικών Έκδόσεων).
4. Άποστόλου Σαχίνη, «'Τό Νεοελληνικό Μυθιστόρημα».

Ένορία Αγ. Τριάδος Κακοδικίου Σελίνου

Τοῦ Αἰδεσιμ. Ἱερέως Στυλιανοῦ Λουπάση,
Ἐφημερίου τῆς Ἐνορίας

Ξεκινώντας από την πόλη τῶν Χανίων ὁ ταξιδιώτης, καὶ ἀκολουθώντας τὸν κεντρικὸ ὁδικὸ ἄξονα πρὸς Παλαιοχώρα, μετὰ ἀπὸ διαδρομὴ 65 χιλιομέτρων περίπου, μεταξύ Καντάνου καὶ Παλαιοχώρας, εἰσέρχεται στὴν κοιλάδα τοῦ Κακοδικίου.

Ἡ κοιλάδα αὐτὴ περικλείεται, ἀπὸ ἀνατολὰς ἀπὸ τίς βουνοκορφές «Ἀθηνῶν», «Ἀνεμόμυλου» καὶ «Στεφανόπετρας» καὶ ἀπὸ δυσμὰς ἀπὸ τὴν βουνοκορφὴ «Σελάδας», ἔτσι ὥστε κοιτάζοντάς τες ὁ περιηγητὴς νὰ αἰσθάνεται ὅτι βρίσκεται μέσα σὲ μιὰ βάρκα.

Πρὸς Νότον ἀτενίζει τὴν βουνοκορφὴ τοῦ Προφήτη Ἡλία (Ἀγ. Εἰρήνης-Ἀρχαίας Καντάνου) καὶ στὸ βάθος τὸ διαυγὲς θαλασσὶ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ, στὸ ὁποῖο ἀντανακλᾶται ἡ μαγεία τοῦ Λυβικοῦ πελάγους.

Τὸ πρῶτο πού θὰ συναντήσῃ ὁ ταξιδιώτης εἰσερχόμενος εἰς τὸ χωριὸ εἶναι ὁ ἐπιβλητικὸς Ἱ. Καθεδρικός Ναός τῆς Ἁγίας Τριάδος, πλῆθος οἰκισμῶν διασκορπισμένων ὀλόγυρα εἰς τίς ὄροσειρές, σὲ ἀρκετὴ ἀπόσταση μεταξύ των μαζί μέ τούς Ἱερούς Ναούς τους, οἱ ὁποῖοι, ὡς φύλακες τῶν οἰκισμῶν αὐτῶν, εὐρίσκονται κτισμένοι σὲ περίοπτη θέση.

Τὸ ἀνατολικὸ μέ τὸ δυτικὸ τμήμα τοῦ χωριοῦ χωρίζῃ ποταμὸς ἀστείρευτος χειμῶνα-καλοκαίρι καὶ ὀνομάζεται «Κακοδικιανός», λόγω τοῦ ὅτι ἡ κοίτη του διασχίζει ὀλόκληρο τὸ χωριὸ, ἀπὸ Βορρὰ πρὸς Νότον, ἀπόσταση περίπου 4 χιλιομέτρων, πού εἶναι καὶ ἡ μεγαλύτερη ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα χωριά τὰ ὁποῖα διασχίζει, γιὰ νὰ ἐκβάλῃ τελικὰ στὸ Λυβικὸ πέλαγος.

Τὸ Κακοδίκι καλύπτεται, σχεδόν ἐξ ὀλοκλήρου, ἀπὸ χιλιάδες ἐλαιοδένδρων τὰ περισσότερα τῶν ὁποῖων εἶναι φυτευμένα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ἐνετοκρατίας.

Σίγουρα ἀναρωτιέται κανεὶς, μέ ἀφορμὴ ποιοῦ γεγονότος, ἢ ἀπὸ ποιά αἰτία ἔχει πάρει τὸ ὄνομά του τὸ χωριὸ.

Εἶναι συγκρουόμενες πράγματι οἱ ἀπόψεις, πού προέρχονται ἀπὸ προφορικές παραδόσεις ἢ ἱστορικές ἀναφορές, ἀλλὰ καμία δέν μπορεῖ νὰ ἐξακριβωθεῖ μέ ἀλήθεια καὶ πειστικότητα.

Ἱστορικοὶ καὶ παράδοση ἀναφέρουν γιὰ μιάν

«κακὴ δίκη», ἡ ὁποία εἶχε λάβει χώρα στὴν περιοχή, ἀλλὰ αἰτία, χρονολογία καὶ ἄτομα δέν ἀναφέρονται.

Σύμφωνα μέ ἄλλη ἐκδοχὴ, στρατηγὸς τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ ἐπωνομαζόμενος «ΚΑΚΟΔΙΚΕΙ(Ι)ΟΣ» ἦλθε καὶ κατοίκησε εἰς τὸ χωριὸ καὶ ἀπὸ αὐτόν ἔλαβε τὴν ὀνομασία του. Ἄποψη προσωπικὴ εἶναι, ὅτι ἴσως ἰσχύει αὐτὸ τὸ τελευταῖο, λόγω τοῦ ὅτι ἡ περιοχή ἢ ὁποῖα ἐλέγετο Κακοδίκι τούς παλαιότερους χρόνους δέν ἦτο ὅλη ἢ περιφέρεια πού φέρει τὴν ὀνομασία αὐτὴ σήμερο, ἀλλὰ τὸ κέντρο τὸ παλαιὸ εἰς τὴν θέση «Μπεκλίτικα».

Πλησίον τοῦ συνοικισμοῦ ὑπάρχει ἱερός Ναός ἀφιερωμένος εἰς τὸν Ἀρχάγγελο Μιχαὴλ, ἱστορημένος περί τὸ 1300 μ.Χ. καὶ εἰς τὸν ὁποῖο, κατόπιν ἐργασιῶν τῆς Ἐνορίας, ἀπεκαλύφθησαν στὴν ἐξωτερικὴ τοιχοποιῖα πέτρες τοιχογραφημένες, καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ Ναοῦ, κάτω ἀπὸ τὸν σοβὰ μέ νεώτερες τοιχογραφίες, ἐφάνησαν δύο πέτρες μέ πολὺ παλαιὰ βυζαντινὴ τοιχογραφία. Ὡς ἐκ τούτου, ὑπάρχει τὸ ἐνδεχόμενο νὰ ὑπῆρχε παλαιὸς χριστιανικὸς ναός, ἴσως καὶ παλαιохριστιανικὴ Βασιλική, τὴν ὁποῖα εἶχε ἀνοικοδομήσῃ ὁ ΚΑΚΟΔΙΚ(ΕΙ)ΙΟΣ, καὶ μετὰ ἀπὸ πιθανὴ ἐρήμωσή της ἐκτίσθηκε ἀργότερα ὁ ναός πού ὑπάρχει σήμερο.

Μέ τὴν ἱστορικότητα τοῦ χωριοῦ μας, ἔχουν ἀσχοληθῇ πολλοὶ μελετητές λόγω τῆς χωροταξικῆς θέσεώς του εἰς τὴν ἐπαρχία, τὴν ἔκτασή του, τὸν τότε πληθυσμὸ καὶ τὰ ἀξιόλογα πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἀνέδειξε κατὰ καιρούς, πού προσέφεραν σπουδαίως εἰς τὴν πατρίδα καὶ τὴν θρησκεία.

Ἀπὸ τὰ σωζόμενα καὶ ἐρειπωμένα κτίσματα τῆς περιοχῆς συνάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ πολιτιστικὴ, οικονομικὴ καὶ θρησκευτικὴ κατάσταση τῶν κατοίκων ἦτο ἀκμαία, μέ σημάδια προόδου καὶ εὐημερίας. Οἱ βασιλικοὶ δρόμοι οἱ ὁποῖοι διέσχίζαν τὸ χωριὸ καλυμμένοι μέ καλντιρίμια καὶ ἔνωναν τὸ χωριὸ μέ τὰ γειτονικά, οἱ ἱεροὶ ναοί, οἱ φάμπρικες, τὰ σχολεῖα, οἱ νερόμυλοι, τὰ πετροκοπιὰ, τὰ ἀβεστοκάμινια καὶ πολλὰ ἄλλα, ἀφήνουν πλούσια στοιχεῖα γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὴν συμπεριφορὰ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ζοῦσαν πρὶν ἀπὸ ἑκατονταετηρίδες. Οἱ συνοικισμοὶ πού εἶναι κτισμένοι σὲ μακρυνὴ ἀπόσταση ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλο, καὶ πού ὁ καθένας θυμίζει ὀλόκληρο χωριουδάκι, οἱ ὀνομασίες των, ὁ ναός πού ὑπάρχει σὲ καθὲ ἕναν ἀπὸ αὐτούς, μποροῦν νὰ ὀδηγήσουν τὸν ἱστορικὸ, ὥστε

νά εξάγει συμπεράσματα για τό πώς ήταν παλαιά ή περιοχή.

Αναμφίβολα ήταν τό σταυροδρόμι τής έπαρχίας. Οί τέσσερις βασιλικοί δρόμοι, πού προαναφέρθησαν και διασταυρώνονταν εις τόν συνοικισμό «Μπεκλίτικα», ένωναν όλο τό Σέλινο. Όποιος ήθελε νά πάει εις τά Χανιά από τίς γύρω Νότιες περιοχές τής έπαρχίας, άπαραιτήτως θά περνούσε άπ' εκεί. Έκει ήτο και τό «έμπορικό» κέντρο, μέ πολλά καφενεΐα, μπακάλικά, δερμιτζιδικα, ρολογάδικα (3), τσαγκάρικα, κρεοπωλεία κ.ά, πού σήμερα όμως δέν υπάρχουν. Έδω ήταν παλιά και τό «Μπεκλίτικο» (έφορεία), από όπου πήρε και τήν όνομασία ή γειτονία. Μετά τήν διάνοιξη τής νέας άμαξωτής όδοϋ τό 1932, τά καφενεΐα μεταφέρθησαν εις Παπαδιανά και Καλλιθέα.

Στήν θέση έπίσης Άστράτηγος -όνομασία λόγω του υπάρχοντος Ι. Ν.- ύπήρχε τό άνώτατο δημοτικό σχολείο τής Έπαρχίας εις τό όποιο φοιτούσαν μαθητές από όλο τό Σέλινο, και όχι μόνο, και διέθετε ξενώνα για τά παιδιά πού προέρχονταν από μακρινές περιοχές.

Διδάσκαλοι, Ίερείς, Μοναχοί, Επίσκοποι, Πολιτευτές, Ίατροί, Στρατιωτικοί είναι τό άπάνθισμα του άνθρωπίνου δυναμικού, τό όποιο έχει άνατείλει από τά σπλάχνα του χωριού μας. Αυτόι διέδωσαν τό φώς τής μαθήσεως εις τά γειτονικά χωριά τά όποια σιγά-σιγά, φθίνοντας του Κακοδικίου, άρχισαν νά άναπτύσσονται. Όταν καταργήθηκε τό άνώτατο Έλληνικό Σχολείο και λόγω τής ανάπτυξης και των άλλων διαμερισμάτων του Σελίνου, εις τό Κακοδικί ιδρύθηκαν Δημοτικά Σχολεία για τήν μόρφωση των παιδιών.

Οί κάτοικοι από παλιά, εάν εξετάσουμε λεπτομερώς τους ιερούς Ναούς, είχαν βαθεία χριστιανική πίστη, και γ' αυτό ναοί άφιερωμένοι εις τά σημαντικότερα άγια πρόσωπα τής πίστεως μας ήσαν κτισμένοι, μέ κεντρική έκδήλωση τήν τιμή στό πρόσωπο τής Ύπεραγίας Θεοτόκου. Τέσσερις Ι. Ναοί (Γενέσιον-Εισόδια-Ευαγγελισμός-Κοίμησις) είναι άφιερωμένοι σ' Αύτήν.

Οί Αρχάγγελος Μιχαήλ, Άγ. Ίωάννης Πρόδρομος, Άγιος Γεώργιος, Τιμιος Σταυρός, Άγ. Πνεϋμα, Άγ. Ίωάννης Θεολόγος (8 Μαΐου), Άγ. Ίωάννης Χρυσόστομος, Άγ. Κων/νος και Έλένη, Άγ. Αντώνιος, Άγ. Κυριακή, Άγ. Παρασκευή, Προφ. Ήλιας και Έλισσαΐος, Μετάστασις Άγ. Ίωάννου Θεολόγου εορτάζουν σε όμώνυμους ναούς.

Σέ τρίκλιτους Ι. Ναούς τιμώνται οί: Άγ. Δημήτριος, Άγ. Έλευθέριος, Άγ. Παντελεήμων, Άγ. Σπυρίδων. Έρειπωμένοι Ι. Ναοί είναι οί του Σωτήρος Χριστού και τής Άγ. Σωσάνης. Τέλος ό Ι. Ναός Μεταμορφώσεως, ό όποιος ήτο και τό κρυφό σχολείο τής περι-

οχής, και του Άγ. Ίσιδώρου.

Από τους παραπάνω ναούς εκείνοι των: Αρχαγγέλου, Ευαγγελισμού, Μεταμορφώσεως, Γενεσίου Θεοτόκου, Εισοδίων Θεοτόκου και Άγ. Ίσιδώρου έχουν τοιχογραφίες του 13ου και 14ου αι., είναι κτισμένοι μέ τεράστιες καντονάδες, οί όποίες ασφαλώς προήρχοντο από έρειπωμένο μεγάλο κτίριο - ίσως και παλαιοχριστιανική βασιλική- λαξευμένες μέ τρίγλυφα και άλλες παραστάσεις.

Οί εκκλησίες πάλι τής Άγ. Κυριακής, Άγ. Παρασκευής, Κοιμήσεως τής Θεοτόκου, Άγ. Πνεύματος, Άγ. Αντωνίου, Άγ. Γεώργιου, Προφ. Ήλιου και Άγ. Ίωάννου Προδρόμου είναι κτισμένες επάνω σε θεμέλια παλαιών Ι. Ναών.

Δυστυχώς, στοιχειά γραπτά ή παραδόσεις πού νά μας παρέχουν πληροφορίες κατά ποιον τρόπον έλειτουρουντο αυτοί οί ναοί πριν τό 1900 δέν υπάρχουν, εκτός των ναών του Αρχαγγέλου, Μεταμορφώσεως, Ευαγγελισμού, Άγ. Αντωνίου και Άγ. Ίσιδώρου. Εις αυτούς τους ναούς, εις μέν τόν Άστράτηγο, ό όποιος ήτο και μετόχι τής Αγίας Τριάδος Τζαγκαρόλων, και τήν Μεταμόρφωση έλειτουρουντο ο «προηγούμενος» Ίωακείμ Κουφάκης και διέμενε εις τά υπάρχοντα κελιά ή Μοναχή Θεοφρυνία, βάσει των γραπτών του καταστίχου.

Εις δέ τόν Ευαγγελισμό και Άγ. Αντώνιο Σφακού έλειτουρουντο ο μεγάλος Οικονόμος Στυλιανός Λουπασάκης (βάσει καταστίχου του Άγ. Αντωνίου και προφορικών άφηγήσεων).

Εις τόν Άγ. Ίσιδώρο ύπήρχε και εκεί καλόγηρος ό όποιος έσφαγιάσθη από τους Τούρκους.

Από τό 1900 και μετά, βάσει στοιχείων γραπτών πού έχουν καταχωρηθεί εις τήν Ένορία, διαιρέθηκε τό Κακοδικί (ή περιοχή) σε τρία θρησκευτικά διαμερίσματα: Κακοδικίου, Κάδρους και Δυτικού Κακοδικίου.

1) Εις τήν Ένορία Κακοδικίου υπαγόταν οί γειτονίες Άστράτηγος-Λίμνη-Άμουςκλιανά-Μπεκλίτικα-Σαρατσιανά-Μποτωνιανά-Μαμουθιανά-Μπενουδιανά-Σταυρός-Μερουδιανά-Λιχνιανά-Παρδαλιανά-Καλλιθέα-Παπαδιανά-Άβδουλιανά-Άρμί-Μεντανά-Κανισκάδες. Σ' αυτές τίς γειτονίες διέμεναν περί τίς 160 οικογένειες, όλες πολυμελείς.

2) Διαμέρισμα Κάδρους, μέ τίς γειτονίες: Άγ.Γεώργιος-Άη Γιάννης-Βορεινό-Κουριανά-Κομπιανά-Κοϋρτες-Μπιτσιανά-Νερατζιά-Περιανά.

3) Δυτικού Κακοδικίου (Κουλουρίδας), μέ τίς γειτονίες: Κουλουρίδα-Λιτσαρδιανά-Μαχιά-Ξεκιανά-Παλληκαριανά-Σφακός.

Εις μέν τό Διαμέρισμα Κακοδικίου, μέ Καθ. Ναό τόν Άστράτηγο, λειτουργουντο ο μακαριστός π. Γ. Ν. Τζιάκης, τελειόφοιτος Άγ. Τριάδος Τζαγαρόλων, ό

ΛΕΚΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΤΡΑΙΝΙΓΜΟΙ
ΠΕΡΙ ΞΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΔΗΜΙΑΣ
ΣΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ*

Συνέχεια από τό προηγούμενο

Σιγά σιγά πλέον ή Έκκλησία μās φέρνει σέ θέση από την όποία μπορούμε νά δούμε καθαρότερα τὰ πράγματα. Αν όλα όσα έχουμε στήν κατοχή μας ανήκουν όχι μόνο σ' έμās αλλά και στους ξένους πού έρχονται στα μέρη μας και στο σπίτι μας, γίνεται φανερό ότι εν τέλει τίποτε δεν είναι δικό μας. Και αυτό διότι όλοι είμαστε *παρεπίδημοι εν τη γη*, φιλόξενοί της, και περιμένουμε τη μετάβασή μας στήν όριστική πατρίδα: «*ούκ έχομεν ώδε μένουσαν πόλιν, αλλά την μέλλουσαν επίζητούμεν*», έγγραφε στους Έβραίους ό Απόστολος τών Έθνών. Και είναι γνωστό και στους λιγότερο ενημερωμένους ότι πολύ συχνά γίνεται λόγος για την Άνω Ίερουσαλήμ, στήν όποία ό Κύριος ύποσχέθηκε νά *συναυψώση ήμās εν τη βασιλεία τών ούρανών*. Γι' αυτό και ό ύμνογράφος Ίωσήφ στον Κανόνα για τόν Άγιο Ίλαρίωνα (28 Μαρτίου) αναφέρει: «*νεκρωθείς τῷ κόσμῳ παντί νῦν μεταναστεύσας ζῆς πρὸς τὰ οὐράνια*», εκεί όπου σύμφωνα με άλλο ποιητή οί άθλητές τών πνευματικῶν αγώνων «*κλειζόμενοι*» μεταβαίνουν «*πρὸς ἐπαύλεις νοητάς αγαλλόμενοι*» (3 Αύγουστου) και εκεί λαμβάνουν «*τήν διαιωνίζουσαν άναψυχήν*». Η ίδια ιδέα παρουσιάζεται και μέσα από μιá έξοχη άποστροφή πού συναντάμε στο συναξάριο του Άγίου Ζωπικου: γι' αυτόν έγινε «*βαλβίς ή γη, τέρμα δε δρόμου πόλος*», δηλαδή ό ούρανός.

Θά μπορούσε κάποιος με μικρή μόνο αναδίφηση στα ποιητικά και στα άγιολογικά κείμενα τών λειτουργικῶν βιβλίων τής Έκκλησίας νά έντοπίσει πλήθος περιπτώσεων με ανάλογο περιεχόμενο. Σε μία από αυτές ανακαλύπτουμε την ωραιότερη επί του θέματος έμπνευση, γεμάτη ευαισθησία και ευγένεια, πού γεννά αισθήματα βαθύτατης συγκίνησης. Πρόκειται για τό τροπάριο πού ψάλλεται τό βράδυ τής Μεγάλης Παρασκευής κατά την έξοδο του επιταφίου από την έκκλησία και αναφέρεται στήν παράκληση του ευσχήμονος Ίωσήφ πρὸς τόν Πιλάτο νά του δοθεί για ταφή τό σώμα του Ίησού. Ό ποιητής φαντάζεται τόν Ίωσήφ

νά άπευθύνεται πρὸς τόν ρωμαίο άξιωματοῦχο λέγων: «*Δός μοι τούτον τόν ξένον τόν εκ βρέφους ως ξένον ξενοθέντα τῷ κόσμῳ. Δός μοι τούτον τόν ξένον όν όμόφυλοι μισοῦντες θανατοῦσιν ως ξένον. Δός μοι τούτον τόν ξένον όν ξενίζομαι βλέπειν του θανάτου τόν ξένον. Δός μοι τούτον τόν ξένον όστις οίδε ξενίζει τούς πωχούς τε και ξένους. Δός μοι τούτον τόν ξένον όν έβραίοι τῷ φθόνῳ άπεξένωσαν κόσμῳ. Δός μοι τούτον τόν ξένον ίνα κρύψω εν τάφῳ όν ως ξένος ούκ έχει την κεφαλήν πού κλίνει. Δός μοι τούτον τόν ξένον όν ή Μητηρ καθορώσα νεκρωθέντα έβρα...*».

Παρατηρεί κατ' άρχήν κάποιος στο τροπάριο αυτό τη διάθεση του ποιητή νά παίξει με τις όμόρριζες λέξεις *ξένος, ξενούμαι, άποξενῶ, ξενίζω, ξενίζομαι* άξιοποιώντας τις νο-

Του κ. Γεωργίου Λουπάση, Φιλολόγου

ηματικές διαφοροποιήσεις τους. Οί παρηχήσεις πού κατά κύματα έρχονται και ξαναέρχονται δημιουργούν έκτακτο αισθητικό άποτέλεσμα, σε σημείο πού ό άκροατής – για νά επαναλάβουμε τόν ποιητή – παραξενεύεται αλλά και θαυμάζει για όσα άκούει. Ως πρὸς τό περιεχόμενο, πρέπει νά έπισημανθεί ότι άφ' ένός γίνεται ύπόμνηση τής περι ξένων διδασκαλίας του Χριστου («*όστις οίδε ξενίζει τούς πωχούς τε και ξένους*»), άφ' έτέρου ύποδηλώνονται τὰ προβλήματα πού καλούνται νά αντιμετώπισουν οί ξένοι μακριά από τόν τόπο τους («*θνατοῦσιν ως ξένον*», «*ως ξένος ούκ έχει την κεφαλήν πού κλίνει*»). Πολύ σημαντικό όμως είναι, κυρίως από θεολογική άποψη έξεταζόμενο, και τό ότι ύπενθυμίζει πως ό Χριστός φιλοξενείται στή γη – κάτι πού με τρόπο πολύ παραστατικό δηλώνεται και σε τροπάριο του Κανόνος για την παραμονή τών Χριστουγέννων: «*ξένος εις τὰ ίδια παραέγονας τόν δεινώς ξενιτεύσαντα εκ του πα-*

* Εισήγηση σε διημερίδα πού οργανώθηκε από την Όρθόδοξο Άκαδημία Κρήτης στο Κολυμπάρι Χανίων (13-14 Άπριλίου 2002) με θέμα «Ξένος ήμην».

ραδείσου εις τὸν οὐρανὸν ἀνακαλούμενος». Φιλοξενεῖται στὴ γῆ ὁ Χριστὸς ὄντας ὅμως ξένος ἄλλης κατηγορίας: «*ἐκ βρέφους ἀπεξενώθη τοῦ κόσμου*», παρὰ τὴν ἀνθρώπινη δηλαδή μορφή τὴν ὁποία ὑπεδύθη ἔμεινε ἐκτός ἁμαρτίας ὡς Θεός. Καὶ ἐπανερχόμενοι στὰ αἰσθητικὰ στοιχεῖα τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ἀριστουργήματος δὲν μπορούμε παρὰ νὰ ἐπισημάνουμε ἀλλὰ καὶ νὰ συμμερισθοῦμε τὰ αἰσθήματα πού τρέφει ὁ Ἰωσήφ γιὰ κάποιον πού ἦταν μὲν Θεάνθρωπος καὶ Διδάσκαλος, ἦταν ὅμως, ὅπως ἀποδείχθηκε, καὶ ξένος ἀνάμεσα στὸ πλῆθος τῶν ἀνόμων τῆς ἐποχῆς του. Αὐτὴν τὴν ιδιότητα θέτει πάνω ἀπὸ ὅλες ὁ ποιητὴς μὲ τὸ στόμα τοῦ Ἰωσήφ. Ὅχι μόνον ἐπειδὴ μιλάει ἀπ' εὐθείας στὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου καὶ προκαλεῖ ρίγη συγκίνησης, ἀλλὰ καὶ διότι ὑπενθυμίζει τὴν ἐπὶ γῆς πορεία τοῦ Ἰησοῦ, καὶ μάλιστα τὴς ὥρες ἀγωνίας του στὴ Γεθσημανή. Μόνος καὶ τότε, μὲ τοὺς Μαθητὴς του νὰ ἔχουν ἀποκοιμηθεῖ, ἐπικοινωνοῦσε μὲ τὸν Πατέρα δοκιμάζοντας τὸ πικρὸ ποτήρι καὶ τῆς μοναξιάς – τῆς μοναξιάς ἀκριβῶς τὴν ὁποία νιώθει κάθε ἄνθρωπος πού βρίσκεται σὲ ξένο τόπο.

Τὸ θέμα αὐτὸ τῆς δοκιμασίας τῶν ξένων καὶ γενικότερα τῆς ἀποδημίας μὲ τὰ προβλήματα πού συνεπάγεται τὸ ἔθιξε μεταξὺ τῶν πρώτων ὁ Χριστιανισμός. Μὲ ἀφετηρία τὴ λαμπρὴ παραβολὴ τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτη – ὁ ὁποῖος μάλιστα ὑπεκέρρασε καὶ συγκεκριμένες σοβαρὲς διαφορὲς πού τὸν χώριζαν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο τὸν ὁποῖο περιποιήθηκε – ἔχει δώσει μὲ ἔργα καὶ μὲ διδαχὲς τὸ σίγμα γιὰ τὸ χρέος κάθε ἀνθρώπου καὶ μάλιστα Χριστιανοῦ. Στὸ ἐορτολόγιο ὑπάρχει καὶ τιμᾶται στὴς 27 Ἰουνίου ὁ Ὅσιος Σαμφῶν ὁ Ξενοδόχος, ὁ ὁποῖος «*ἦν σωτήριος λιμὴν τοῖς πενομένοις καὶ κρηζούσι βοηθείας ... καλῶς καὶ θεοφιλῶς πολυτεσάμενος καὶ πολλοῖς πρόξενος σωτηρίας γενόμενος*». Ἐξ ἄλλου, ἕνας ἀπὸ τοὺς βασικοὺς τομεῖς εὐπορίας στὸν ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία ἔστρεψε μὲ στοργὴ τὴν προσοχὴ τῆς ἴτης (καὶ εἶναι) ἡ ὑποδοχὴ καὶ ἡ περιθαλψὴ τῶν ξένων. Στὰ μοναστήρια, ἐκτός ἀπὸ τοὺς ξενώνας, ὑπῆρχε εἰδικὸς χώρος γιὰ τὴν ὑποδοχὴ καὶ τὴν περιποίηση τῶν ξένων, *τὸ ἀρχονταρῆκι ἢ ἀρχονταρεῖον*, καθὼς καὶ μοναχὸς ὑπεύθυνος γιὰ τὸ ἔργο αὐτὸ, *ὁ ἀρχοντάρης*. Εἶναι κάτι πού διατηρεῖται καὶ σήμερα, καὶ ἀσφαλῶς θὰ διατηρηθεῖ καὶ στὸ μέλλον. Ἐπὶ πλεόν, ἀξίζει νὰ ὑπενθυμίσουμε τὸ ἐκκλησιαστικὸ ρητὸ «*ἀσθενὴς καὶ ὁδοιπόρος ἁμαρτίαν οὐκ ἔχει*», μὲ τὸ ὁποῖο ἐκφράζεται παραχώρηση τῆς Ἐκκλησίας ἐν ὧφει τῶν δυσκολιών πού ἀντιμετωπίζουν τόσο ὁ ἀσθενὴς ὅσο καὶ ὁ ὁδοιπόρος. Ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι συχνότατα ἀναπέμπεται δέηση *ὑπὲρ τῶν παρεπιδημούντων* στὴν ἐνορία καὶ *ὑπὲρ πλεόντων, ὁδοιπορούντων, αἰχμαλώτων ... καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν*.

Ἄν ἀπὸ ὅσα μέχρι τώρα ἐλέχθησαν προσπαθεῖ κάποιος νὰ ἀντιληφθεῖ, ἔστω καὶ σὲ γενικὲς γραμμές, τί διδάσκει καὶ τί πράττει ἡ Ἐκκλησία, δὲν πρέπει νὰ μένει ἀδιάφορος μπροστὰ στὸ λεξιλόγιο τὸ ὁποῖο χρησιμοποιήθηκε προκειμένου νὰ δηλωθοῦν συγκεκριμένες ἐννοιες. Καὶ αὐτὸ ὄχι διότι τὸν ἀναμένουν ἐκπλήξεις – ἐξ ἄλλου ἡ γλώσσα ἀπὸ λέξεις συγκροτεῖται, ἀλλὰ διότι θὰ κάμει σημαντικὴ διαπίστωση: Ἡ Ἐκκλησία ἔχει πολλὰς φορὲς κατὰ τὸ παρελθὸν ἀλλὰ καὶ προσφάτως κατηγορηθεῖ γιὰ τὴ γλώσσα τὴν ὁποία διὰ μέσου τῶν αἰώνων χρησιμοποίησε. Γλώσσα σύμφωνη μὲ τὴ γραμμὴ τῆς λόγιας γλωσσικῆς παράδοσης, προσκολλημένη στὸ τυπικὸ ἀλλὰ καὶ στὸ λεξιλόγιο τοῦ ἀπτικίζοντος λόγου τῆς ἐλληνιστικῆς ἐποχῆς. Γλώσσα ἡ ὁποία παραπέμει στὴν ἐλληνικὴ ἀρχαιότητα καὶ στὴν ἀπικὴ δι-ἀλεκτο. Οἱ κατὰ καιροὺς ὅμως κατήγοροι δὲν μῆψαν στὸν κόπο ἢ δὲν θέλησαν νὰ προσμετρήσουν τὴν ἀξία καὶ τὴ σημασία πού εἶχε ἀπὸ ἐθνικὴ ἄποψη αὐτὸ τὸ γεγονός. Δὲν εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἐπαναληφθοῦν λέξεις ἀπὸ χωρία τὰ ὁποῖα πρὶν ἀπὸ λίγο ἀκούστηκαν. Λέξεις τὶς ὁποῖες καὶ οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες χρησιμοποιοῦν. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλες σχετικὲς μὲ τὸ θέμα τῆς παρουσίας ὁμιλίας, οἱ ὁποῖες τὸνίζουν ἀκόμη περισσότερο τὴ στενοτάτη σχέση τῆς σημερινῆς νεοελληνικῆς μὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴ γλώσσα.

Ἄλλοδαποὶ σὲ σχέση μὲ τὴν Κεφαλληνία καὶ τὴν Κέρκυρα, νησιὰ τῶν ὁποίων εἶναι προστάτες, χαρακτηρίζονται ὁ Ἅγιος Γεράσιμος καὶ ὁ Ἅγιος Σπυρίδων. Στὸν *Κανόνα* τοῦ Ὁσίου Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου ὁ ποιητὴς Θεοφάνης ἀναφέρει: «*ἀκολουθῆσαι διαγνοὺς ἴχνεσι τοῦ Δεσπότου μετανάστης τῆς πατρίδος ἐγένου*». Ὁ Ἅγιος Μάρτυς Νικηφόρος «*συλληφθέντος τοῦ Σαπρικίου παρὰ τῶν εἰδωλολατρῶν καὶ πολλὰ βασανιζομένου ... μεσίτας πρὸς αὐτὸν ἐπεμψε συγχώρησιν ἐξαιτούμενος*», ἀλλὰ χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ἀργότερα ὁ ἴδιος «*τὴν κεφαλὴν ἀπειμήθη*», καὶ ὁ ποιητὴς Θεοφάνης ἐμπνεύσθηκε ἕνα θαυμασιό στίχο: «*ὁ θάνατος γένου σοι, Νικηφόρε, διαβατήριον ἐκ τῶν ἐντεῦθεν πρὸς οὐρανόν...*». Ὅπου, σύμφωνα μὲ *Στιχηρὸ* τῆς Ἁγίας Πελαγίας, «*θαλαμηπόλον οὐράνιον ὁ νυμφίος*» καθιστὰ τοὺς ἁγίους. Διότι ἐκεῖ, στὴν πραγματικὴ πατρίδα του, ὅπως καὶ λίγο νωρίτερα σημειώθηκε, ὁ ἄνθρωπος συναντᾷ τὸν κυβερνήτη τοῦ παντός, ὁ ὁποῖος περιμένει τοὺς ὑπηκόους του: «*ποιοῦντες τὴν ἀποχὴν βρωμάτων καὶ παθῶν ὡς ὑπήκοοι Χριστοῦ*», ἀναφέρεται σὲ *Κάθισμα* τοῦ Ὁρθρου τῆς Δευτέρας τῆς Τυρινῆς. Εἶναι ὑπήκοοι Χριστοῦ ὅλοι οἱ πιστοί, καὶ τοῦτο θεμελιώθηκε μὲ τὸν Εὐαγγελισμό τῆς Θεοτόκου, τότε πού, κατὰ τὸν Ἄνδρᾶ Ἱεροσολύμων, «*παρθενικὴ γαστήρ τὸν Υἱὸν ὑποδέχεται, Πνεῦμα Ἅγιον καταπέμπεται, Πατὴρ ἄνωθεν εὐδοκεῖ καὶ τὸ συνάλλαγμα κατὰ κοινὴν πραγματεύεται βούλησιν*», ἐπισφραγίζει δηλαδή τὸ συμβόλαιο μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Εἶναι τὸ ὑπερφυῆς μυστήριον πού ὀδήγησε στὴν ἐνανθρώπηση τοῦ Χριστοῦ, «*οὐ τὴν ἐπιδημίαν καταπλαγεῖς Ἰωσήφ σὺν φόβῳ μεγαλύνει, προσκυνεῖ τὴν τούτου δύναμιν*», ὅπως ψάλλει ὁ Κοσμάς στὸν *Κανόνα* τῆς μετὰ τὴν Γέννηση τοῦ Χριστοῦ Κυριακῆς.

Ἄλλοδαπός, μετανάστης, διαβατήριον, θαλαμηπόλος, ὑπήκοος, συνάλλαγμα, ἐπιδημία καὶ τὸ ἀντιθετὸ τῆς ἀποδημίας εἶναι λέξεις τὶς ὁποῖες, μαζί μὲ ἄλλες, ἔχουμε σήμερα πολὺ στενὰ συνδέσει μὲ τὴ μόνιμη ἐγκατάσταση σὲ ἕνα μέρος ἢ μὲ τὴ μετακίνηση μᾶς ἀπὸ αὐτὸ. Εἶναι συγχρόνως λέξεις οἱ ὁποῖες ἀπαντοῦν σὲ χριστιανικὰ ἐκκλησιαστικὰ κείμενα καὶ ἀναφέρονται στὸ ἴδιο θέμα. Μὲ τὴ διαφορὰ ὅτι τὰ πράγματα παραπέμπουν ἢ τοποθετοῦνται στὴ σφαῖρα ὄχι τῆς ἐπὶ γῆς διαδρομῆς ἀλλὰ τῆς οὐράνιας πολιτείας. Ἐχουμε τελικῶς μπροστὰ μᾶς ἕνα ἀκόμη δείγμα τοῦ θαυμαστοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖο ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας φτάνει στοὺς πιστοὺς. Μέσα ἀπὸ οἰκείες παραστάσεις καὶ λέξεις συντελεῖται ἕνα ἔργο μεγάλης σημασίας, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος ἀναρπάζεται ἀπὸ τὴ γῆ καὶ ὀδηγεῖται πρὸς τὰ ἄνω. Τοῦ εἶναι ἄριστα γνωστὸ τὸ θέμα τοῦ ἐκπατριμοῦ, τῆς παραμονῆς στὴν ξένη γῆ καὶ τοῦ ψυχικοῦ ἄλγους καθὼς καὶ τῶν κινδύνων πού αὐτὰ συνεπάγονται. Ἀντιλαμβάνεται λοιπὸν τὴ σημασία πού ἔχει τὸ νὰ βρίσκεται σὲ πατρίδα προσωρινή, ὅπως εἶναι ὁ ὑλικὸς κόσμος. Ἀντιλαμβάνεται, περαιτέρω, τὴ συμφορὰ πού λέγεται ἔξωση ἀπὸ τὸν Παράδεισον. Μπορεῖ καὶ ὑπολογίσει τὸ κόστος πού ἔχει *ἡ ἐξορία τοῦ Ἀδάμ*. Σπβαρὸς καὶ μεστός, συγχρόνως ὅμως ποιητικὸς ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας τὸν στηρίζει καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸν προτρέπει, ὥστε μὲ ἐπιμέλεια νὰ ετοιμάζει καὶ μὲ λαχάρα νὰ προσδοκᾷ τὸ ταξίδι τῆς ἐπιστροφῆς στὴν αἰώνια πατρίδα. Μὲ τὴν ὁρολογία τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ κόσμου θὰ μιλούσαμε γιὰ τὸν Ὀδυσσεᾶ πού καλεῖται νὰ παλέψει γιὰ τὸ *νόστιμον ἦμαρ*. Γιὰ νὰ μείνουμε ὅμως στὸ χωρὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑμνογραφίας, ἄς ποῦμε ὅτι ὁ ἄνθρωπος καλεῖται «*διαδραμῶν εἰς τὰ πέρατα ὡς τροχὸς κυλιόμενος*» (ἀπὸ *Στιχηρὸν* τοῦ Ἀποστόλου Σίμωνος τοῦ Ζηλωτοῦ, Μαΐου 10) νὰ ἀγωνισθεῖ *τὸν ἀγῶνα τὸν καλόν*, χωρὶς νὰ γογγύζει ἂν ἢ προσωρινὴ του πατρίδα τοῦ φαίνεται ἀφιλόξενη. Ἀποβλέπων *εἰς τὸν τῆς πίστεως θεμελιωτὴν*, ὁ ὁποῖος *ἐν νεκροῖς λογιζεται καὶ τάφῳ μικρῷ ξενοδοχεῖται*, μπορεῖ νὰ εἶναι βέβαιος ὅτι μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἀποδημίας του τὸν περιμένει *πολὺς ὁ μισθός*. ○

Τεχνητή παράταση της ζωής: τὸ πρέπον τῆς ἐφαρμογῆς καὶ ἡ τεκμηρίωση τῆς σκοπιμότητάς

Ἡ ἱατρικὴ ἐπανάσταση ποὺ ἔλαβε χώρα μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον ἐπιφύλασσε καὶ τὴν δημιουργία τῆς πρώτης μονάδας ἐντατικῆς θεραπείας (ΜΕΘ), τὸ 1952 στὸ νοσοκομεῖο Blegdam τῆς Κοπεγχάγης, μὲ ἀφορμὴ τὴν ἐπιδημία πολυομυελοειτιδίας ποὺ εἶχε ξεσπάσει τότε. Εἶναι γεγονός, ὅτι καὶ στὸ συγκεκριμένο πεδίο τῆς ἱατρικῆς ἔχουν συμβεῖ μέχρι τὶς ἡμέρες μας κοσμογονικὲς ἀλλαγές. Ἡ ἐντατικὴ θεραπεία ἀποτελεῖ πλέον τὴ ναυαρχίδα τῆς ἐνδοноσοκομειακῆς ἱατρικῆς, ἀπαραίτητο συστατικὸ κάθε σοβαροῦ νοσηλευτικοῦ ἰδρύματος. Ἀντικείμενό της εἶναι ὁ βαριά καὶ κατὰ κανόνα πολυσυστηματικὸς πάσχοντας, τὸν ὁποῖο ὑποβάλλει σὲ συνεχῆ παρακολούθηση καὶ θεραπεία μὲ μέσα ὑψηλῆς τεχνολογίας, ποὺ παρέχουν τὴ δυνατότητα ταχείας διάγνωσης, θεραπευτικῆς παρέμβασης καὶ τελικὰ διάσωσης του.

Ἀπαραίτητος καὶ κεφαλαιώδους σημασίας σύμμαχος σ' αὐτὴ τὴν ἀνθητὴ τῆς ἐντατικῆς θεραπείας εἶναι ἡ βιοϊατρικὴ τεχνολογία, ἡ ὁποία, βασιζόμενη στὴν ἐφαρμογὴ ἀρχῶν ἀπὸ τὶς θετικὲς ἐπιστῆμες, συμμετέχει καθοριστικὰ καὶ μὲ πολλὰς δυνατότητες σὲ ἕναν μεγάλο ἀριθμὸ διαδικασιῶν. Μέσα σὲ αὐτὸ τὸ πλαίσιο, ἀναγνωρίζεται ἕνα εὐρὸ φάσμα ἐφαρμογῶν καὶ παρεμβάσεων, ὅπως ἡ δημιουργία συστημάτων ὑποστήριξης ζωῆς, ὁ σχεδιασμὸς τεχνητῶν ὀργάνων (π.χ. καρδιά, νεφρὸς κ.ά.), ἡ δημιουργία συσκευῶν καὶ συστημάτων ποὺ διευκολύνουν τοὺς ἀσθενεῖς στὴν καθημερινὴ ζωὴ κ.ά.

Ἰδιαίτερη βαρύτητα ἔχει δοθεῖ τὰ τελευταῖα χρόνια στὴ βελτίωση τῶν δυνατοτήτων διατήρησης τῆς ζωῆς μὲ τεχνητὰ μέσα ἀσθενῶν ποὺ βρίσκονται σὲ κρίσιμη κατάσταση, μὲ σκοπὸ τὴν παροχὴ πολὺτιμου χρόνου προκειμένου νὰ γίνῃ ἀναζήτηση καὶ ἀντιμετώπιση τῆς αἰτίας τῆς νόσου τους καὶ κατ' ἐπέκταση ἀνάληψη τοῦ ὄργανισμοῦ. Αὐτὴ ἡ ἰδιότυπη μάχη μὲ τὸ θάνατο ποὺ λαμβάνει χώρα καθημερινὰ στὶς ΜΕΘ τῶν νοσοκομείων, παρέχει ἐλπίδα γιὰ παράταση τῆς ζωῆς καὶ βελτίωση τῆς ποιότητάς της σὲ πολλὰς χιλιάδες ἀνθρώπων.

Ὅπως καὶ σὲ πολλὰς ἄλλες ἐφαρμογὰς καὶ πρακτικὲς τῆς σύγχρονης ἱατρικῆς, ἔτσι καὶ στὴν περίπτωσιν τῆς τεχνητῆς παράτασης τῆς ζωῆς γεννῶνται ἐρωτηματικὰ καὶ δημιουργοῦνται διλήμματα ἀναφορικὰ μὲ τὰ ὄρια καὶ τὶς προϋποθέσεις τῆς παρέμβασης αὐτῆς. Ὁ προβληματισμὸς προκύπτει ὅταν αὐτὴ ἡ παράταση σχετίζεται ἐξολοκλήρως μὲ τὴ λειτουργία μηχανικῆς ὑποστήριξης, χωρὶς νὰ ὑπάρχει ἐλπίδα ἀνάκαμψης. Τί συμβαίνει στὶς περιπτώσεις ἀσθενῶν ποὺ δὲν ἀνταποκρίνονται στὴν θεραπευτικὴ ἀγωγή, ποὺ ἔχουν ἐλάχιστες ἐλπίδες ἐπιβίωσης ἢ μηδενικὲς πιθανότητες ποιοτικῆς διαβίωσης;

**Τοῦ κ. Κακαβελάκη Ν. Κυριάκου,
Ἱατροῦ**

Εἶναι γεγονός, ὅτι ἡ κοινωνία μας ἀρνεῖται τὸ θάνατο. Παρὰ τὸ γεγονός τῆς αὔξησης τοῦ μέσου ὄρου ζωῆς, τὴ γήρανση τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τὴν ἐπιβάρυνσή του μὲ πολλὰ χρόνια νοσήματα φθορᾶς, ἐντούτοις ἡ εἰσαγωγή σὲ κάποια ΜΕΘ καὶ ἡ δυνατότητα ποὺ παρέχει αὐτὴ γιὰ ὑποστήριξη τῶν ζωτικῶν λειτουργιῶν γεννᾷ ὑπερβολικὲς ἐλπίδες καὶ προσδοκίες στοὺς ἀνθρώπους δίνοντας μίαν ψευδαἰσθητὴν θεραπευτικὴν παντοδυναμία. Ὁ θάνατος παύει πλέον νὰ ἐκλαμβάνεται ὡς φυσικὴ κατάληξι τῆς ζωῆς καὶ θεμελιῶδες γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ὕπαρξιν γεγονός καὶ γίνεται ἀνιληπτὸς ὡς ἀποτυχία τῆς Ἱατρικῆς. Ὑπάρχει μίαν ἐδραιωμένη πεποίθησι ἡ ὁποία χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν κυριαρχία τῆς τεχνολογικῆς προστακτικῆς: ἂν ὑπάρχει διαθέσιμη τεχνολογία, χρησιμοποίησέ την, ἂν μπορεῖς νὰ ἐφαρμόσεις μίαν θεραπεία, ἐφάρμοσέ την. Ὁ προβληματισμὸς γιὰ τὸ πρέπον τῆς θεραπείας καὶ ἡ ὀρθολογικὴ τεκμηρίωσι τῆς σκοπιμότητάς της συχνὰ ἐπισκιάζονται.

Ἡ ἱατροτεχνολογικὴ ἀναβολὴ τοῦ θανάτου ἐναντι παντὸς τμήματος ἀποτελεῖ μίαν μοντέρνα ἰδιορρυθμία στερούμενη ἐρεισμάτων στὴν ἐλληνικὴ καὶ τὴ χριστιανικὴ παράδοσι. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἱπποκράτη ὁ ἱατρὸς διδάσκεται τὴν ἀποδοχὴ τῶν ὀρίων τῆς Ἱατρικῆς καὶ τὴν ἀποχὴ ἀπὸ τὴν θεραπεία ἀσθενῶν ποὺ εἶναι κατανικημένοι ἀπὸ τὴ νόσους. Ὁ Μέγας Βασίλειος ἀπορρίπτει τὴν εἰδωλοποίησι τῆς ἱατρικῆς τέχνης καὶ τονίζει τὸν πνευματικὸ κίνδυνον ποὺ ἐγκυμονεῖ ἡ ἀνάλωσι ὑπερβολικοῦ κόπου στὴ συντήρησι τῆς βιολογικῆς ζωῆς, ἐνῶ κατὰ τὴ βυζαντινὴ περίοδο μαρτυροῦνται περιστατικὰ παραίτησι ἱατρῶν ἀπὸ τὴν ἐνεργητικὴν θεραπεία ἀσθενῶν τελικοῦ σταδίου.

Παράταση τῆς ζωῆς ἢ παρεμπόδιση τοῦ θανάτου; Δηλαδή, μὲ ὅλα αὐτὰ ποὺ προσφέρονται ἀπὸ ἱατρικῆς πλευρᾶς παρατείνεται ἡ ζωὴ γιὰ νὰ μετανοήσουμε καὶ νὰ τὴν ἀφιερῶσμε στὸν Θεὸ, ἢ παρεμποδίζεται ὁ θάνατος ποὺ δημιουργεῖ ἕναν μεγάλο πόνον, σωματικὸ καὶ ὑπαρξιακό;

Ἡ μηχανικὴ ὑποστήριξι ἔχει λόγον μόνο ὅταν χαρίζει ἐλπίδα καὶ προοπτικὴ ζωῆς. Ὅταν ὁ ἀσθενὴς μπορεῖ νὰ αὐτονομηθεῖ καὶ νὰ ἐπανεέλθῃ. Ἐπιβίωσι χωρὶς προοπτικὴ ζωῆς εἶναι προσκόλλησι στὰ γίγνα, ἀρνησι αἰωνιότητος καὶ ἀπόρριψι τῆς ἐβεργεντικῆς γιὰ τὴν ψυχὴ διαστάσεως τοῦ γεγονότος τοῦ θανάτου. Πολὸ σωστὰ ἐπισημαίνεται ὅτι μίαν τέτοια ἐπιβίωσι ἀποδεικνύει τὴν ὀλιγοπιστία καὶ τὴν ἀσέβεια πρὸς τὸ θάνατο. Γιατί, ὅπως δὲν δικαιούμαστε νὰ ἐπισπεύσουμε τὸν θάνατο, ἔτσι δὲν δικαιούμαστε καὶ νὰ τὸν παρατείνου-

με. Όφείλουμε να τον αποδεχθούμε και να τον σεβαστούμε. Στην αντίθετη περίπτωση έχουμε έναν ακόμη βιασμό της φύσης και χάνεται ή ευκαιρία να μεταμορφώνεται ή φθορά σε προσφορά. Ο θάνατος δεν είναι ιερός μόνο ως γεγονός, αλλά και ως χρονική στιγμή, τρόπος και διαδικασία. Η τεχνική υποστήριξη, όταν οδηγεί στη ζωή, είναι εύλογια. Όταν όμως, απλά μεταμορφώνει το θάνατο από στιγμιαίο γεγονός σε παραινόμενη ταλαιπωρία, αγωνία και αμφιβολία, τότε μπορεί να είναι ανεπίτρεπτη, άηθης και άνιερη πράξη σχολαστικότητας και όλιγοπιστίας. Η Έκκλησία προσεύχεται για τη διευκόλυνση της αναχώρησης της ψυχής (άκολουθία προς ψυχορραγούντα), γιατί για την Έκκλησία είναι μὲν μεγάλο δῶρο ἡ ζωή, μπορεί όμως να είναι μεγαλύτερη εὐλογία ὁ θάνατος.

Ὁ ἰατρός βαδίζει πολὺ συχνὰ στὸ μεταίχμιο μίας διπλῆς ἀβύσσου: ἀπὸ τὴ μία ἡ ἄμετρη - ὡς ἀμετροεπῆς - τεχνολογικὴ ἀνθρώπινη δραστηριότητα καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ ἔκπτωση τῶν ἠθικῶν ἀξιών τῆς σύγχρονης ἐποχῆς, ἡ ὁποία ἀρνεῖται τὴν συμβουλευτικὴ παλαιῶν ἀξιών καὶ χριστιανικῆς διδασκαλίας. Αὐτὸ γίνεται ἰδιαίτερα ἐμφανές, ὅταν ὁ γιατρός βρῆται μπροστὰ σὲ κάποιο θεραπευτικὸ καὶ ἠθικὸ δῆλημα, ἡ δὲ ΜΕΘ ἀποτελεῖ ἓνα πεδίο, ὅπου κατ' ἐξοχὴν ἀνακύπτουν πιεστικὰ προτελεύτια διλήμματα. Ὁ τεχνολογικὸς ἐξοπλισμὸς τῆς δὲν πρέπει νὰ μετατρέπεται σὲ ἐργαλεῖο

παράτασης τῆς διαδικασίας τοῦ θανάτου. Ἡ θεραπεία δὲν πρέπει νὰ καθίσταται χειρότερη ἀπὸ τὴν ἀσθένεια.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γιαγκάζογλου Σ. Ἡ εὐθανασία καὶ τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο. Ἰνδικτος 14 (2001) 205-230
2. Κρανιδιώτης Γ, Γεροβασίλης Β, Τασούλης Α, Νανᾶς Σ. Προτελεύτια διλήμματα στὴ μονάδα ἐντατικῆς θεραπείας. Ἀρχεῖα Ἑλληνικῆς Ἱατρικῆς, 2010, 27(1):18-36
3. Νικολαΐδης Α. Ἀπὸ τὴ Γένεση στὴ Γενετική. Ἐκδ. Γρηγόρη, Ἀθήνα 2004
4. Ροῦσοος Χ. Ἐντατικὴ Θεραπεία. Ἐκδ. Πασχαλίδη, Ἀθήνα 2000
5. Χατζηνικολάου Ν, (Μητροπολίτη Μεσογαίας & Λαυρεωτικῆς), Ἀλλήλων Μέλη Ἐκδ. Κέντρον Βιοϊατρικῆς Ἠθικῆς καὶ Δεοντολογίας, Ἀθήνα (2005) 151-161
6. Callahan D. Death and the research imperative. N Engl J Med 2000, 342:654-656
7. Hall K. Intensive care ethics in evolution. Bioethics 1997, 11:241-245
8. Nelson JE. Identifying and overcoming the barriers to highquality palliative care in the intensive care unit. Crit Care Med 2006, 34(Suppl 11):S324-S331

συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 49

ὁποῖος ἦτο καὶ διδάσκαλος, εἰς τὸ διαμέρισμα Κάδρους ὁ π. Ἱ. Τσισκάκης ἀπὸ τὸν Βληθιά, καὶ εἰς τὸ διαμέρισμα Κουλουρίδας ὁ π. Ἱ. Λιτσαρδάκης, μὲ Καθεδρικό ναὸ τὸν Ἱ. Ναὸ Κοιμήσεως Θεοτόκου Μαχιῶν.

Λόγω τοῦ ὅτι οἱ Ἱ. Ναοὶ ἦσαν μικροὶ, ἀπεφασίσθη νὰ ἀνεγερθεῖ ἓνας νέος ναός, μεγαλοπρεπῆς, ὅπως ἄρμοζε εἰς τὸ τότε ἀκμάζον χωριό.

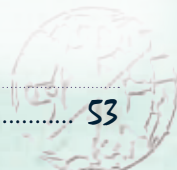
Κατόπιν πολλῶν συσκέψεων, συνεδριάσεων καὶ διαβουλεύσεων ἀπεφασίσθη τελικὰ ἡ ἀνέγερση Ἱ. Ναοῦ πλησίον τοῦ τότε Ἱ. Ν. τοῦ Ἀρχαγγέλου (λόγω τοῦ ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχαν μοναστηριακὰ κτήματα), τοῦ σχολείου (πού τότε ἦτο ἐκεῖ) καθὼς καὶ τοῦ κοιμητηρίου τῆς Ἑνορίας, καὶ νὰ ἀφιερωθεῖ εἰς τὴν Ἁγ. Τριάδα. Ἴσως καὶ λόγω τοῦ ὅτι τὰ κτήματα αὐτὰ ἀνήκαν εἰς τὴν Μονὴ τῆς Ἁγ. Τριάδος.

Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν ξεκίνησαν οἱ ἐργασίες μὲ τὴ συνδρομὴ μηχανικῶν καὶ πολιτευτῶν καταγομένων ἀπὸ τὸ χωριό, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀποδήμων στὸν Καναδᾶ καὶ Αὐστραλία Κακοδικιανῶν γιὰ τὴν ἐξεύρεση τῶν σχετικῶν πόρων. Τὸ 1903 ὑπογράφεται τὸ πρῶτο

συμφωνητικὸ ἀπὸ τὴν Ἐκκλ. Ἐπιτροπεία καὶ τοὺς κατοίκους. Στίς 24 Μαΐου τοῦ ἴδιου ἔτους ἀρχίζουν νὰ ἀνοίγονται τὰ θεμέλια τοῦ Ἱ. Ναοῦ μὲ πρώτη ἐργασία ἀπὸ τὸν Ἀνδρέα Βλαχάκη καὶ ἀμοιβὴ μιά δραχμὴ καὶ 60 λεπτά. Δυστυχῶς, τὸ ἔδαφος ἦτο γεμάτο βράχους καὶ ἀναγκαστικὰ ἄρχισαν νὰ βάζουν φουρνέλλα, τὰ ὁποῖα τὰ ἔβαζαν οἱ εἰδικοί εἰς τὴν ἐργασία αὐτή: Κων. Π. Πετράκης καὶ Νικ. Τζιάκης. Γιὰ τὴν ἐργασία αὐτὴ χρειάστηκαν 80 ἡμερομίσθια.

Τὴν 1η Ἰουνίου συντάσσεται νέο συμφωνητικὸ, σχετικὸ μὲ τὸ παλαιό, ἀλλὰ μὲ τὴν προσθήκη νέων ἐθελοντῶν καὶ προσωπικῆς ἐργασίας ὄλων τῶν κατοίκων πάνω ἀπὸ 17 ἐτῶν, πληρωμῆς δύο ἡμερομισθίων τὸ μῆνα μέχρι ἀποπερατώσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ, καὶ συνεισφορᾶς 1% ἐπὶ τοῦ ἐλαιολάδου πού ἔβγαζε κάθε κάτοικος.

Σήμερα τίς λειτουργικὲς ἀνάγκες τῆς Ἑνορίας ἐξυπηρετεῖ ὁ Αἶδερ. Πρωτοπρεσβ. Στυλιανὸς Λουπάσης, ὁ ὁποῖος καὶ ἔγραψε τὰ παραπάνω.

Συμφέρει, ή όχι ή αναδιάρθρωση του χρέους της Ελλάδας; Είμαστε έτοιμοι να διαπραγματευτούμε από θέση ισχύος με τους πιστωτές μας;

Τοῦ κ. Ἰωάννου Γ. Παπαδημητράκη,
MBA Οἰκονομολόγου ΥΔΕ Ν. Χανίων

Εζητοῦνται φωναχτὰ πλέον τὰ σενάρια περὶ ἀναδιάρθρωσης τοῦ Ἑλληνικοῦ δημόσιου χρέους. Τὰ σενάρια αὐτὰ στηρίζονται, κατὰ κύριο λόγο, στὰ κενὰ ποῦ ἄφησε ἡ πρόσφατη Σύνοδος Κορυφῆς τῆς 25ης Μαρτίου. Ἐνῶ οἱ εὐρωπαῖοι ἡγέτες ἀποφάσισαν γιὰ τὴ χρηματοδότηση τῶν χωρῶν τῆς εὐρωζώνης ποῦ ἀντιμετωπίζουν προβλήματα μετὰ τὸν Ἰούνιο τοῦ 2013, ἄφησαν ἀνοικτὸ τὸ ζήτημα ἀπὸ σήμερα μέχρι τότε.

Μὲ δεδομένο ὅμως ὅτι ἡ βοήθεια τῶν 110 δισ. εὐρῶ ἐξαντλεῖται σὲ περίπου ἕνα χρόνο, δημιουργεῖται θέμα μὲ τὴ χρηματοδότηση εἰδικὰ τῆς Ἑλλάδας, ἂν ἡ χώρα δὲν ἔχει ἐπιστρέψει στὶς ἀγορὲς μέχρι τότε. Ἐπιπλέον, πολλοὶ θεωροῦν ὅτι ἡ συνολικὴ λύση γιὰ τὴν κρίση χρέους τῆς εὐρωζώνης εἶναι πολὺ ἀύστηρὴ καὶ δύσκολα θὰ φέρει τὰ ἐπιθυμητὰ ἀποτελέσματα.

Ἐπάρχει λοιπὸν μία συζήτηση, γιὰ τὸ ἂν καὶ κατὰ πόσο ἡ Ἑλλάδα θὰ μπορέσει νὰ ἀποπληρώσει τὰ χρέη της μὲ τὸ ὑφιστάμενο σύστημα χρηματοδότησης, ἢ ὁποῖα φέρνει στὸ προσκίηνιο τὸ θέμα τῆς ἀναδιάρθρωσης τοῦ χρέους.

Ἡ κουβέντα αὐτὴ συντηρεῖται ἀπὸ διαφόρους καὶ γιὰ διαφορετικοὺς λόγους. Εἶναι ἄνθρωποι τῆς ἀγορᾶς ποῦ θέλουν νὰ γίνῃ ἡ ἀναδιάρθρωση τώρα γιὰ δικούς τους λόγους, οἱ ὁποῖοι συνδέονται μὲ τὶς ἐπενδύσεις τους καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τους. Εἶναι πολιτικοὶ καὶ τῶν δύο μεγάλων κομμάτων ποῦ θέλουν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὴ μέγερη τοῦ Μνημονίου, καθὼς πιστεύουν ὅτι μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ θὰ ἀποκτήσουν μεγαλύτερα περιθώρια κινήσεων. Εἶναι ὁ ἀπλὸς ὁ κόσμος ποῦ δὲν γνωρίζει ἐπ' ἀκριβῶς τὶς ἀνάλογες διαδικασίες καὶ τὸ θεωρεῖ σχετικὰ εὐκόλο νὰ γίνῃ.

Ἐπάρχουν καὶ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι ὑποστηρίζουν ὅτι ὁ μηχανισμὸς διάσωσης στὴν οὐσία ἀποκλείει τὸν ἰδιωτικὸ τομέα ἀπὸ τὴ χρηματοδότηση καὶ καταδικάζει τὴν οἰκονομία σὲ μακροχρόνια ὑφεση. Θεωροῦν ὅτι τὸ ὑφιστάμενο σύστημα χρηματοδότησης δὲν δίνει ἐπαρκῆ δυνατότητα δανεισμοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐνέχει τὸν κίνδυνο ἀσφυξίας τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος καὶ τῆς οἰκο-

νομίας.

Ἐπὸ τὸ πρίσμα αὐτὸ θεωροῦν ἀναπόφευκτη τὴν ἀναδιάρθρωση, δηλαδὴ τὴν ἐπιμήκυνση τοῦ χρόνου ἀποπληρωμῆς τοῦ χρέους καὶ πιστεύουν ὅτι εἶναι καλύτερο νὰ γίνῃ τώρα, παρὰ ἀργότερα.

Ὅποιαδήποτε ἀναδιάρθρωση προϋποθέτει διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν πιστωτῶν της. Πράγμα ποῦ σημαίνει, ὅτι ἡ Ἑλλάδα θὰ πρέπει νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ διαπραγματευθεῖ. Καὶ γιὰ νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ διαπραγματευθεῖ θὰ πρέπει νὰ ἔχει νὰ παρουσιάσει ἕνα πειστικὸ σενάριο. Δηλαδὴ ὅτι μὲ τὴν ἐπιμήκυνση θὰ βελτιωθοῦν τὰ οἰκονομικά της καὶ θὰ μπορέσει νὰ ξεπληρώσει τοὺς πιστωτές της.

Ὅμως μὲ ἕνα ἔλλειμμα τῆς τάξεως τοῦ 10% καὶ τὸ ὁποῖο, παρὰ τὰ μέτρα καὶ τὶς προβλέψεις, ἀντὶ νὰ μειῶνεται ἀυξάνεται, δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ πείσεις τοὺς πιστωτές σου. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ τὰ περὶ ἀναδιάρθρωσης δὲν ἔχουν καμία βάση στὴν παρούσα φάση ἀλλὰ οὔτε καὶ στὸ ἐγγὺς μέλλον.

Ἡ Ἑλλάδα θὰ εἶναι σὲ θέση νὰ διαπραγματευθεῖ καὶ νὰ πετύχει τὴν ἐπιμήκυνση μὲ εὐνοϊκοὺς ὅρους ὅταν θὰ ἔχει προχωρήσει τὶς διαρθρωτικὲς ἀλλαγές, θὰ ἔχει μειώσει σημαντικὰ τὸ ἔλλειμμα καὶ θὰ ἔχει δημιουργήσει (ἢ θὰ βρίσκεται κοντὰ) σὲ πρωτογενῆ πλεονάσματα.

Στὴν κατάσταση ποῦ βρίσκεται σήμερα ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία, κανεὶς ἀπὸ τοὺς πιστωτὲς δὲν μπορεῖ νὰ συμφωνήσει. Ἡ μόνη ἀναδιάρθρωση ποῦ μπορεῖ νὰ γίνῃ εἶναι μονομερῶς, μὲ ἕνα μεγάλο «κούρεμα» ἢ στάση πληρωμῶν τύπου Ἀργεντινῆς, ἢ ὁποῖα θὰ ἦταν καταστροφικὴ γιὰ τὴ χώρα.

Ἡ ἀναδιάρθρωση λοιπὸν ὑπὸ τὶς παρούσες συνθήκες εἶναι ἡ χειρότερη ἐπιλογή, τὴν ὁποῖα δὲν μπορεῖ νὰ κάνει οὔτε ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση οὔτε ἡ κυβέρνηση. Ἐπιπλέον, ἀναδιάρθρωση σημαίνει ὅτι ἡ Εὐρώπη πρέπει νὰ βάλῃ ἐκ νέου χρήματα, κάτι ποῦ δὲν θέλουν νὰ ἀκοῦν οἱ Εὐρωπαῖοι καὶ κυρίως οἱ Γερμανοί.

ΠΥΡΗΝΙΚΑ

Ο μεγάλος σεισμός της Ιαπωνίας στις αρχές Μαρτίου ανέδειξε το θέμα της πυρηνικής ενέργειας με τραγικό τρόπο.

Η Ιαπωνία βρίσκεται σε μία γεωγραφική θέση, όπου οι μεγάλοι σεισμοί αποτελούν συχνό φαινόμενο, και επιπλέον είναι συχνή ή εμφάνιση των “τσουνάμι”, μία λέξη που δεν πρέπει να ξεχνάμε, ότι ανήκει στην Ιαπωνική γλώσσα.

Ο Ιαπωνικός λαός έχει μάθει να ζει με τους σεισμούς και τις επιπτώσεις τους και είναι γνωστή η ψυχραιμία τους αλλά και η τεχνολογική πρόοδος στην αντιμετώπιση αυτών των έκτάκτων γεγονότων.

Το τελευταίο γεγονός όμως του Μαρτίου αποδείχτηκε πολύ χειρότερο και πολύ περισσότερο καταστροφικό από όλα τα προηγούμενα, ακριβώς επειδή υπήρξε και το ατύχημα στα πυρηνικά εργοστάσια. Οί συνέπειες πλέον είναι τρομερά μεγαλύτερες όσον αφορά στους ανθρώπους αλλά και στο περιβάλλον. Το φαινόμενο της μόλυνσης έχει εξαπλωθεί στο μεγα-

χρήση και λειτουργία των εργοστασίων παραγωγής πυρηνικής ενέργειας είναι η δυνατότητα παραγωγής πυρηνικών όπλων.

Η Ιαπωνία χρησιμοποιούνταν συχνά ως παράδειγμα σωστής και ασφαλούς χρήσης από την πυρηνική βιομηχανία για να τεκμηριώσει (ή δεύτερη) την δημιουργία και χρήση πυρηνικής ενέργειας. Συσχέτιζαν τις ρίψεις των πυρηνικών όπλων στην Ιαπωνία, κατά τον δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, με την αποδοχή από τον Ιαπωνικό λαό της χρήσης της πυρηνικής ενέργειας, για να τονίσουν το επιχείρημα ότι άλλο ή μία εφαρμογή και άλλο ή άλλη. Επίσης τονίζαν με μεγάλη βεβαιότητα, ότι η τεχνολογική υπεροχή της Ιαπωνίας, σε συνδυασμό με την γνωστή Ιαπωνική πειθαρχία, θα εξασφάλιζαν την άψογη και ακίνδυνη λειτουργία των εργοστασίων αυτών, ακόμη και σε περιπτώσεις που κάτι δεν πήγαινε καλά. Τόνιζαν ότι η χρήση της πυρηνικής ενέργειας είναι θετική για το περιβάλλον, και ότι με σωστή και υπεύθυνη αξιολόγηση των πιθανών κινδύνων μπορούσε να αντιμετωπιστεί το όποιο αναφυόμενο πρόβλημα.

Τί έγινε όμως στις μέρες μας; Το τσουνάμι που προέκυψε από τον σεισμό ήταν κατά πολύ μεγαλύτερο από αυτό για το οποίο είχαν προετοιμαστεί οί Ιάπωνες να αντιμετωπίσουν. Η μετατόπιση του έδαφους που παρατηρήθηκε ήταν μεγαλύτερη από αυτή που είχαν προβλέψει... Η σιγουριά που ένοιωθαν έκρυβε τόση αλαζονεία, που δεν τηρούσαν αρκετά από τα μέτρα ασφαλείας που οί ίδιοι είχαν σχεδιάσει για ανάλογες καταστάσεις.....

Το αποτέλεσμα είναι να έχουμε έκρηξεις που απελευθέρωσαν τεράστια ποσά ραδιενέργειας στην ατμόσφαιρα (έχουν καλύψει σχεδόν όλη την γη), και φυσικά στην θάλασσα. Μην ξεχνάμε μάλιστα ότι η διατροφή των Ιαπώνων εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την θάλασσα. Επιπλέον, με την τήξη τουλάχιστον ενός πυρήνα (τό μόνο σίγουρο είναι, ότι δεν γνωρίζουμε το τί ακριβώς έχει γίνει) έχουμε και μόλυνση του υδροφόρου ορίζοντα της περιοχής χωρίς να μπορούμε να γνωρίζουμε την έκταση της μόλυνσης, ή οποία κατέστησε τεράστιες εκτάσεις εύφορης γης σε έρημη και ακατοίκητη περιοχή, μη κατάλληλη για οποιαδήποτε χρήση και για πολλές δεκαετίες...

Η φυσική καταστροφή στην Ιαπωνία και το πυρηνικό «ατύχημα» που σημειώθηκε κατέδειξε περίτρανα, δυστυχώς για άλλη μία φορά, ότι η πυρηνική ενέργεια δεν αποτελεί ενεργειακή επιλογή και λύση για την ανθρωπότητα, αλλά αποτελεί μόνον απειλή και κίνδυνο που οφείλουμε να εξαλείψουμε, αν θέλουμε να έχουμε μέλλον.

Του κ. Γωάννου Αρνέλλου, Δασολόγου - Μελετητού

λύτερο μέρος της γης, και η οικονομία της Ιαπωνίας έχει δεχτεί πολύ μεγαλύτερο πλήγμα από αυτό που θα προέκυπτε, αν συνέβαιναν μόνον οί φυσικές καταστροφές.

Το μεγάλο ερώτημα που τίθεται είναι, γιατί κάποιοι επιμένουν στην χρήση πυρηνικής ενέργειας, ενώ είναι γνωστά ότι:

- Αποτελεί ακριβή μορφή ενέργειας, αν λάβουμε υπόψη όλα τα κόστη που απαιτούνται από την εγκατάσταση ενός εργοστασίου μέχρι το τέλος της ζωής του.

- Τα πυρηνικά καύσιμα είναι σπάνια, εξορύσσονται δύσκολα και με πολύ σοβαρές συνέπειες στο περιβάλλον, ενώ ταυτόχρονα είναι γνωστό ότι δεν αρκούν για περισσότερο από λίγες δεκαετίες ακόμα.

- Οί συνέπειες στο περιβάλλον είναι τεράστιες, θανατηφόρες και διαρκούν αιώνες. Επίσης καταστρέφουν τεράστιες εκτάσεις γης, καθώς δεν είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν για πολλές δεκαετίες έως και αιώνες.

Η απάντηση είναι μία. Η πυρηνική ενέργεια χρησιμοποιείται για να υπάρχει ή δυνατότητα να κατασκευάζονται πυρηνικά όπλα. Σαφώς υπάρχει και το θέμα των οικονομικών όφελων, που είναι τεράστια από την χρήση της πυρηνικής ενέργειας, και που, βεβαίως, όσοι τά καρπούνται, προσπαθούν πάση θησειά να συντηρήσουν την λειτουργία των εργοστασίων και όλων των άλλων δραστηριοτήτων που σχετίζονται με αυτά, για να αυξάνουν συνεχώς τά κέρδη τους. Αυτό όμως που ουσιαστικά συντηρεί την

Ἀναγνώστρια τοῦ Περιοδικοῦ μας ἐρωτᾷ: Ποιά εἶναι ἡ τύχη τῶν νηπίων πού πεθαίνουν ἀβάπτιστα;

Δύσκολο ἐρώτημα καὶ ἀκόμα δυσκολότερη ἡ ἀπάντησή του. Μόνο στὴν ἄλλη ζωὴ θὰ τὸ ἐννοήσουμε, ὅπως γενικότερα θὰ ἐννοήσουμε καὶ τὴν πορεία τοῦ ἀνθρώπου ἀμέσως μετὰ τὸ θάνατο. Χρειάζεται νὰ σημειώσουμε ὅτι ὁ νηπιοβαπτισμὸς εἰσήχθη πολὺ νωρὶς στὴν πράξη τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας. Εἰσήχθη γιὰ ν' ἀντιμετωπίσει μία ἐπείγουσα ἀνάγκη στὴ ζωὴ τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἓνα σοβαρὸ κίνδυνο, τὸ ἐνδεχόμενο νὰ πεθάνει κανεὶς ἀβάπτιστος, ὅποτε κωλύεται νὰ εἰσέλθει στὴ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Τὸ κώλυμα εἶναι ἡ παρουσία στὴν ψυχὴ τοῦ προπατορικοῦ ἀμαρτήματος. Τὰ νήπια βέβαια δὲν ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ πιστέψουν. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἀποτελεῖ ἀποχρώντα λόγο, ὥστε νὰ μὴ μποροῦν νὰ δεχθοῦν τὴ βαπτισματικὴ χάρη. Εἶναι βασικὸ ἀξίωμα στὴ θεολογία ὅτι ἡ θεία χάρη ἐνεργεῖ λυτρωτικά, ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχει ἡ ἀμαρτία, ἡ ὁποία εἶναι ὁ μόνος παράγων πού ἀναστελλεῖ καὶ ματαιώνει τὴ λυτρωτικὴ τῆς ἐνέργεια. Στὰ νήπια ὅμως τὸ στοιχεῖο τῆς προσωπικῆς ἀμαρτίας ἀπουσιάζει. Συνεπῶς ἡ θεία χάρη μπορεῖ νὰ ἐπιδράσει εὐεργετικά στὴν τρυφερὴ καρδιά τους, καταλύοντας ἀπὸ τὴ φύση τους τὸ σῶμα τοῦ προπατορικοῦ ἀμαρτήματος. Ἄλλωστε, τὴν ἔλλειψη προσωπικῆς τοποθετήσεως τῶν νηπίων ἔναντι τῆς πίστεως καὶ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωση ν' ἀναπληρώσει ἐν καιρῷ σ' αὐτὰ ὁ ἀνάδοχος, βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς γονεῖς τοῦ παιδιοῦ καὶ τὴν Ἐκκλησία.

Χρειάζεται ἐπίσης νὰ ποῦμε ὅτι, πρὸς ἀποφυγὴ περιπτώσεων θανάτου ἀβάπτιστου βρέφους ἡ Ἐκκλησία ἐπιτρέπει τὸ λεγόμενο «ἀεροβάπτισμα», τὸ ὁποῖο μπορεῖ

νὰ κάνει ἀκόμα καὶ λαϊκὸς καὶ τὸ δέχεται ὡς κανονικὸ βάπτισμα, στὴν περίπτωσιν πού τὸ νήπιο ἀποθάνει. Ἡ ἀπάντησιν στὸ ἐρώτημα, τί γίνεται ἓνα βρέφος πού πεθαίνει ἀβάπτιστο εἶναι δύσκολο νὰ δοθεῖ, γιὰτὶ προσδιορίζεται ἀπὸ δύο βασικὲς προτάσεις ἀσυμβίβαστες μεταξὺ τους: πρῶτον, τὰ νήπια πού πεθαίνουν ἀβάπτιστα, ἐπειδὴ φέρουν τὸ προπατορικὸ ἀμάρτημα, δὲν μποροῦν νὰ εἰσέλθουν στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ δεύτερον, τὰ αὐτὰ νήπια, ἐπειδὴ δὲν ἔχουν προσωπικὲς ἀμαρτίες, δὲν μποροῦν νὰ ἐξακοντισθοῦν στὴν αἰώνια κόλασιν. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς γράφει: «Τοὺς δὲ (τὰ νήπια δηλ. πού πέθαναν ἀβάπτιστα) μήτε δοξασθῆσθαι μήτε κολασθῆσθαι παρὰ τοῦ δικαίου κριτοῦ ὡς ἀσφραγίστους μὲν ἀπονήρους δέ, ἀλλὰ παθόντας μᾶλλον ἢ δράσαντας». Νὰ ὑποθέσουμε ὅτι τὰ ἀβάπτιστα νήπια βρίσκονται ἐνδιάμεσα μεταξὺ παραδείσου καὶ κόλασεως (ὑπάρχει μιὰ τέτοια ἐνδιάμεση κατάσταση;), ἢ ὅτι ὑφίστανται ἐλαφρότατες βασάνους;

Ἀλήθεια, πόσο ἀπασχολεῖ τὸ ἐρώτημα αὐτὸ τὶς 150.000 ὑπεύθυνους πού κάθε ἔτος ὀδηγοῦν στὸν θάνατο 150.000 ἔμβρυα μέσα ἀπὸ τὶς ἐκτρώσεις πού γίνονται στὴν Ἑλλάδα; Ἀφοῦ, σύμφωνα μὲ τὴν Ἐκκλησία μας, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἐπιστήμονες, ἀπὸ τὴν στιγμή τῆς σύλληψης τὸ ἔμβρυο εἶναι πλήρης ἄνθρωπος καὶ ἀποκτᾷ «ψυχὴν ζῶσα»;

Τελικὰ, τὸ ζήτημα τῆς τύχης τῶν νηπίων πού πεθαίνουν ἀβάπτιστα ἀνάγεται τελικὰ, στὴν εὐσπλαχνία καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος οἰκονομεῖ τὴ ζωὴ καὶ τὸ θάνατο ὅλων τῶν λογικῶν πλασμάτων του.

Γιὰ ὁποιοδήποτε θέμα, ἐρώτημα ἢ ἀπορία σας μπορεῖτε νὰ μᾶς γράφετε στὴν ἠλεκτρονικὴ διεύθυνση <http://www.imks.gr/cgi-bin/fpm.cgi>

(ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2011)

Συνέδριο Ἐκκλησιαστικῶν Ἐπιτρόπων

Με τὴν εὐκαιρία τοῦ διορισμοῦ τῶν νέων Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων γιὰ τὴν τριετία 2011-2013 ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας συγκάλεσε, στὴν Ὁρθόδοξο Ἀκαδημία Κρήτης, τὰ μέλη τῶν νέων Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῆς Μητροπόλεώς μας, μετὰ τὴν συμμετοχὴ καὶ τῶν Ἱερέων-Εφημερίων. Στὴν συνάντησιν αὐτὴ δόθηκαν οἱ κατευθυντήριες γραμμὲς ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπο, τονίστηκαν στοὺς Ἐπιτρόπους τὰ καθήκοντά τους, οἱ εὐθύνες, ὑποχρεώσεις καὶ ἀρμοδιότητές τους. Ὁ Σεβασμιώτατος, ἀφοῦ τοὺς εὐχαρίστησε γιὰ τὴν ἀνάληψη τῆς διακονίας αὐτῆς, θέσῃ τιμητικῆ καὶ ἀμισθῆ, σημείωσε μετὰ τῶν ἄλλων: «... ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει, ὅτι κανένας ἐργαζόμενος δὲν ἀμείβεται καὶ κανένας ἀγωνιζόμενος δὲν στεφανώνεται ἂν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ». Κατὰ συνέπειαν, ἐπιβάλλεται ὅλα νὰ γίνονται μέσα στὴν Ἐκκλησία «κατὰ τάξιν» γιὰ νὰ ἔχουν τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ἐπαινο τῶν ἀνθρώπων... Σὰς καλῶ σὲ σταυροφορία, συνέχισε ὁ Ἐπίσκοπός μας, νὰ μὴν ἀπελπιστοῦμε, νὰ μὴν λιγοψυχήσομε. Ἡ ἐλπίδα μας εἶναι ὁ Χριστός, ἡ ἐνοποιὸς δύναμις τοῦ Γένους μας, τοῦ Γένους τῶν Χριστιανῶν, εἶναι ὁ Χριστός καὶ ἐμεῖς οἱ ἐκφραστὲς αὐτῆς τῆς δύναμης...».

Ἐσπερινός τῆς Συγχωρήσεως

Τὴν Κυριακὴ 6 Φεβ. στὴν Ἱερά Πατριαρχικὴ Μονὴ Ὁδηγητρίας Γωνιάς, τελέσθη ὁ Ἐσπερινός τῆς Συγχωρήσεως, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Ποιμενάρχου μας, κ. Ἀμφιλοχίου, μετὰ τὴν συμμετοχὴ ὄλων τῶν Ἱερέων τῆς Μητροπόλεώς μας καὶ ἱκανοῦ ἀριθμοῦ πιστῶν. Τοῦ Ἐσπερινοῦ ἀκολούθησε ὁμιλία ἀπὸ τὸν Πανοσ. Ἀρχιμ. π. Μακάριο Γρινιεζάκη, καθηγητὴ τῆς Α.Ε.Α.Η.Κ. καὶ διευθυντὴ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ι.Α.Κ., μετὰ θέμα «Κύριε καὶ Δέσποτα τῆς ζωῆς μου, Ἡ προσευχὴ τῆς Μεγάλῆς Τεσσαρακοστῆς», ὡς ἐπίσης καὶ ὁ ἄσπαρτος τῆς συγχωρήσεως.

Ἑορτὴ τῆς Ὁρθοδοξίας

Στὴν Ἱερά Πατριαρχικὴ Μονὴ Ὁδηγητρίας Γωνιάς ἐορτάσθη ἡ Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἱερουρουντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μας κ. Ἀμφιλοχίου. Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ἀκολούθησε ἡ λιτάνευσις τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων κατὰ τὴν Βυζαντινὴ τάξιν.

Ἑόρτιος ἐκδήλωση

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης κατὰ τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐπὶ σειρὰ ἐτῶν, ὀργανώνει ἐορταστικὴ ἐκδήλωση, ὡς εὐκαιρία πνευματικῶν προβληματισμῶν καὶ διαπροσωπικῆς κοινωνίας. Προσκεκλημένος ὁμιλητὴς τῆς ἡμέρας ἦταν ὁ Καθηγητὴς Δρ. Ἰωάννης Φίλης, Πρύτανης τοῦ Πολυτεχνείου Κρήτης, ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Παιδεία καὶ ἄνθρωπος». Τὸν ὁμιλητὴ παρουσίασε ὁ Δρ. Γεώργιος Σταυρουλάκης, Καθηγητὴς τοῦ Πολυτεχνείου Κρήτης. Χαιρετισμοὺς ἀπηύθυναν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Ἀμφιλόχιος, Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ.

της Ο.Α.Κ., ως και ο Γενικός αυτής Διευθυντής, Δρ. Κωνσταντίνος Κενανίδης.

Συνάντηση Θεολογικού Διαλόγου

Στα πλαίσια του διαλόγου μεταξύ Θεολόγων του Οικουμενικού Πατριαρχείου και της Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας (ΕΚΔ) πραγματοποιήθηκε συνάντηση, αὐτὴ τὴν φορά με πρόσκληση τῆς Μητρὸς, Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου, ἀπὸ 16 ἕως 20 Μαρτίου, στοὺς χώρους τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης. Ἡ 15ῃ αὐτῆ Σύναξη εἶχε θέμα: «Σχέσεις Ἐκκλησίας-Κράτους ἐξ ἱστορικῆς καὶ ἐκκλησιολογικῆς ἀπόψεως». Ἡ Ὁρθόδοξη ἀντιπροσωπεία μετείχε ὑπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γερμανίας κ. Αὐγουστίνου, ἐνῶ τῆς ΕΚΔ ἡγεῖτο ὁ Ἐπίσκοπος Martin Shindehutte. Οἱ Σύεδροι παρακολούθησαν τὴν Ἀκολουθία τῶν Β' Χαιρετισμῶν στὴν Ἱερά Πατριαρχικὴ Μονὴ Γωνιάς, ἐνῶ εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ συναντηθοῦν με τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ. Εἰρηναῖο καὶ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Ἱεραπότνης & Σητείας κ. Εὐγένιο καὶ Ρεθύμνης & Αὐλοποτάμου κ. Εὐγένιο, κατὰ τὸ γέφυμα ποὺ παρέθεσε ἡ Μητρόπολις μας πρὸς τιμὴν τῶν εἰς τὴν Ο.Α.Κ..

Ἑορτὴ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου

Με Θείες Λειτουργίες, Ἐπιμνημόσυνες Δείξεις, Δοξολογίες, ὁμιλίες καὶ παρελάσεις ἐορτάστηκε καὶ στὴν Μητροπολιτικὴ μας περιφέρεια ἡ μεγάλη ἐορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεο-

τόκου καὶ τοῦ ἐπανευαγγελισμοῦ τοῦ Γένους. Τὸ ἑσπέρας τῆς ἐορτῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας χοροστάτησε στὸν πανηγυρίζοντα Ἱ.Ν. Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Παλαιοχώρας, ἐνῶ τὴν κυριώνημο ἡμέρα ἱεροῦργησε εἰς τὸν ὁμώνυμο ἐορτάζοντα Ἱ. Μητροπολιτικὸ Ναό. Τῆς Θείας Λειτουργίας ἀκολούθησε, παρουσία τῶν Σχολείων καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως, ἡ καθιερωμένη Δοξολογία εἰς τὸν Μητροπολιτικὸ Ναό, καθὼς καὶ Τρισάγιο ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος πεσόντων εἰς τὸ Ἡρώων τοῦ Καστελλίου. Οἱ ἐκδηλώσεις ἐπισφραγίσθηκαν με τὴν τιμητικὴ μαθητικὴ παρέλαση.

Χειροθεοῖες Ἀναγνώστῶν

Κατὰ τὸν Ἑσπερινὸ τῆς ἐορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ στὸν πανηγυρίζοντα Ἱ.Ν. Παλαιοχώρας, ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης μας χειροθέτησε σὲ Ἀναγνώστες δύο νέα παιδιά τῆς περιοχῆς τοῦ Σελίνου, τοὺς Ἀρτέμιο Ἀρχοντάκη καὶ Κωνσταντῖνο Βαρδάκη, ἀποφοίτους τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Κρήτης, οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν, σὸν Θεῷ, νὰ διακονήσουν τὸ Ἱερό Θυσιαστήριο καὶ ὡς Κληρικοὶ τῆς Ἐκκλησίας μας. Χειροθέτησε ἐπίσης Ἀναγνώστη στὸν Ἑσπερινὸ τῆς ἀποδόσεως τῆς ἐορτῆς στὸν ἐορτάζοντα Ἱ.Ν. Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Καμισιανῶν, τὸν κ. Γρηγόριο Τζιτζικάκη, εὐλαβῆ Χριστιανὸ καὶ ἐπὶ μακρᾷ σειρᾷ ἐτῶν διάκονο τοῦ Ἀναλογίου.

Κατανυκτικοί Έσπερινοί

Το έσπερας τῶν Κυριακῶν τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς στὴν ἔδρα τῆς Μητροπόλεώς μας στὸ Καστέλλι, τελέσθηκαν οἱ Κατανυκτικοί Έσπερινοί στὸν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναὸ Ἐθαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου καὶ τὸν Καθεδρικό Ναὸ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ἐναλλάξ, μὲ τὴν συμμετοχὴ τῶν Ἱερέων τῆς εὐρύτερης περιοχῆς καὶ ἱκανοῦ ἀριθμοῦ πιστῶν. Τοῦ Έσπερινοῦ ἀκολουθοῦσε πνευματικὴ ὁμιλία ἀπὸ ἀξιόλογους ὁμιλητές, προσκεκλημένους τῆς Μητροπόλεώς μας μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πέτρας & Χερρονήσου κ. Νεκτάριος, ὁ ὁποῖος εὐαρεστούμενος χοροστάτησε στὸν Κατανυκτικὸ Έσπερινὸ τῆς Β΄ Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν καὶ ἀνέπτυξε μὲ λόγο ζωντανό καὶ θεολογικό τὸ θέμα: «*Ἡ θεολογία τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ εἰς τὴν σύγχρονη ζωή*».

Ἐκθεση Παιδικῶν Βιβλίου

Τὸ Βιβλιοπωλεῖο τῆς Μητροπόλεώς μας καὶ οἱ Νεανικὲς Συνάξεις τῆς Συντροφιάς τῆς Χαρᾶς διοργάνωσαν μὲ τὴν συμμετοχὴ τοῦ 2ου Γραφείου Α/θμίας Ἐκπαίδευσης καὶ τοὺς Συλλόγους Γονέων τῶν 1ου, 2ου καὶ 3ου Δημοτικῶν Σχολείων Κισάμου, τριήμερὴ Ἐκθεση Παιδικῶν Βιβλίου, ἀπὸ 11 ἕως καὶ 13 Ἀπριλίου, στὸ «Φαλδάμειο Οἶκημα» τῆς Μητροπόλεώς μας. Τὴν Ἐκθεση ἐπισκεφθήκαν τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα τῆς εὐρύτερης περιοχῆς μὲ τὴν φροντίδα τοῦ Δντῆ τοῦ 2ου

Γραφείου κ. Μιχαὴλ Μπαντουδάκη. Παράλληλες ἐκδηλώσεις μὲ ὁμιλίες, δραστηριότητες καὶ ἐργαστήρια χειροτεχνίας λειτούργησαν στὸς χώρους τῆς Ἐκθεσης μὲ τὴν συνδρομὴ ἐθελοντῶν ἐκπαιδευτικῶν, νηπιαγωγῶν καὶ δασκάλων τῆς περιοχῆς μας.

Ἐκδήλωση γιὰ τὴν Παγκόσμια Ἡμέρα Παιδικῶν Βιβλίου

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Βιβλιοπωλεῖο τῆς Μητροπόλεώς μας «ΕΣΠΕΡΙΑ», σὲ συνεργασία μὲ τὸ Ἐθνικὸ Κέντρο Βιβλίου καὶ μὲ ἀφορμὴ τὸν ἑορτασμό τῆς Παγκόσμιας Ἡμέρας Παιδικῶν Βιβλίου, ὀργάνωσε τὴν Δευτέρα 11 Ἀπρ. ἐκδήλωση ἀφιερωμένη στὸ Παιδικὸ Βιβλίο στὴν αἴθουσα πολλαπλῶν χρήσεων τοῦ «Φαλδάμειο Οἶκηματος» τῆς Μητροπόλεως. Προσκεκλημένη τῆς ἐκδήλωσης ἦταν ἡ καταξιωμένη συγγραφέας παιδικῶν βιβλίων κ. Γεωργία Ἀντωνάκη, ἡ ὁποία ὁμίλησε μὲ θέμα: «*Δημιουργώντας μικροὺς ἀναγνώστες*». Τὰ παιδιὰ τῶν Δημοτικῶν Σχολείων τῆς εὐρύτερης περιοχῆς εἶχαν τὴν δυνατότητα καθ' ὅλη τὴν ἡμέρα τῆς Δευτέρας νὰ δοῦν τὴν συγγραφέα, νὰ μιλήσουν μαζί της καὶ νὰ ξεφυλλίσουν τὰ βιβλία τῆς Ἐκθεσης τῶν ἡμερῶν αὐτῶν.

«Δὸς μοι τοῦτον τὸν ξένον...»

Ἐκεῖνον ποῦ ἦρθε πάνω στὴν γῆ καὶ ἔζησε σὰν ξένος, Ἐκεῖνον ποῦ ἀνέβηκε καὶ πέθανε πάνω στὸν Σταυρὸ μισ-

μένος και ξένος, Ἐκείνον ποῦ γνωρίζει νὰ ξενίζει (φιλοξενεῖ) τοὺς πτωχοὺς και τοὺς ξένους, Ἐκείνον ποῦ και γιὰ τὸν ἴδιο τὸν Ἄδη στάθηκε ἀκατάληπτος και ξένος, ἐπιχείρησαν νὰ ἐρμηνεύσουν μέσα ἀπὸ κείμενα και Ὕμνους τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος οἱ κ.κ. Ἐλένη Γεωργακάκη, και Ἀναστασία Ἀνουσάκη (φιλόλογοι), και οἱ Πρωτοψάλτες κ.κ. Ἀντώνιος Βακάκης και Γεώργιος Χαχλάκης με τὴν χορωδία Βυζαντινῆς Μουσικῆς τοῦ Ὁδείου τῆς Μητροπόλεως μας, στὸν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, τὴν Παρασκευὴ 11 Ἀπριλίου. Τὴν ἐκδήλωση συντόνισε ὁ Πανσο. Ἀρχιμ. Εἰρηναῖος Μπατσάκης.

Μεγάλη Ἑβδομάδα

Τὰ σωτηριώδη και μεγάλα γεγονότα τοῦ Θείου Πάθους βίωσε και πάλι ἡ Χριστιανοσύνη, καθὼς οἱ καμπάνες τῶν Ἐκκλησιῶν κάλεσαν τοὺς πιστοὺς, γιὰ ἄλλη μία φορά, στὴν μετοχὴ τοῦ Θείου Δράματος και διαλάλησαν τὸ μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως. Ἡ προσέλευση και ἀθρόα συμμετοχὴ τῶν πιστῶν, διατρέφωση και ἀπόδειξη τοῦ βαθύτατου βιώματος τοῦ λαοῦ μας ποῦ ζωντανεῖ ἀκόμα περισσότερο σὲ περιόδους κρίσεων και δοκιμασιῶν, ὅπως ἡ παρούσα, ὑπῆρξε συγκινητική. Με κατανύξη μάλιστα πραγματοποιήθηκε στὴν ἐδρα τῆς Μητροπόλεως μας, στὸ Καστέλλι, ἡ περιφορὰ τῶν τεσσάρων ἐπιταφίων τῶν Ἑνοριῶν τῆς πόλεως.

Ἑπαίθρια Ἀκολουθία τῆς Ἀποκαθλώσεως

Στὴν Ἑνορία Βουλγάρω πραγματοποιήθηκε γιὰ 12ῃ συνεχῆ φορά ὁ Ἑσπερινὸς τῆς Ἀποκαθλώσεως, ὅπου με τρόπο παραστατικό ζωντανεῖ τὸ μεγάλο γεγονός τῆς Ἀποκαθλώσεως τοῦ Κυρίου μας, σὲ εἰδικὰ διαμορφωμένους χώρους στὸν προαύλιο χώρο τοῦ κεντρικοῦ Ἑνοριακοῦ Ναοῦ.

Ἑσπερινὸς τῆς Ἀγάπης

Τὴν ἰδιαίτερον κάλλους Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς ἀγάπης τέλεσε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας στὴν Ἱερά Πατριαρχικὴ Μονὴ Ὁδηγητρίας Γωνιάς, με τὴν συμμετοχὴ τῶν Ἱερέων τῆς Ἀνατολικῆς Κισάμου, ὅπου και ἀναγνώσθηκε τὸ Εὐαγγέλιο τῆς Ἀναστάσεως σὲ διάφορες γλώσσες, και τὸ Πασχαλινὸ μήνυμα τῆς Α.Θ.Π., τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ.

Ἑορτὴ Ἁγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Εἰρήνης

Προσκεκλημένος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λάμπης, Σοβρίτου και Σφακιῶν κ. Εἰρηναίου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας μετείχε εἰς τὴν ἑορτὴ τῶν Ἁγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Εἰρήνης, στὴν πανηγυρίζουσα ὁμώνυμη Ἱερά Πατριαρχικὴ Μονὴ στὸ Σπήλι Ρεθύμνης. Στὴν πανήγυρη συμμετείχε και ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου κ. Ἀνδρέας.

Έορτή Ζωοδόχου Πηγής

Κατά την έορτή της Ζωοδόχου Πηγής εορτάζει και η όμωνομος Ίερά Γυναικεία Κοινοβιακή Μονή Παρθενώνος της Μητροπόλεώς μας. Ο Σεβ. Ποιμενάρχης μας τέλεσε τόσο την έσπερινή Ακολουθία, όσο και την Θεία Λειτουργία της έορτης.

Σύναξη Γυναικείων Συλλόγων

Την Παρασκευή 29 Απριλίου η Μητρόπολις μας συγκάλεσε την έτήσια σύναξη των Γυναικείων Συλλόγων των Έπαρ-

χιών Κισάμου και Σελίνου. Μετά την Θεία Λειτουργία που τελέστηκε στην πανηγυρίζουσα Ίερά Μονή Ζωοδόχου Πηγής Παρθενώνος, και στην οποία μετείχαν τα Δ.Σ. των Συλλόγων, ακολούθησε στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του «Φαλάδειου Οικήματος» όμιλία από την Παιδαγωγό-Θεολόγο κ. Θεοχάρη Δημητρακούδη με θέμα: «*Μυροφόρες, άρχοντισσες της αγάπης στους τωρινούς καιρούς*», τοποθετήσεις και συζήτηση. Ο Σύλλογος Γυναικών Καστελλίου φρόντισε για την προσφορά κερασμάτων, ενώ η Ένορία Δραπανιά προσέφερε πλούσιο γεύμα.

ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΑΝΙΑ   ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΙΣΑΜΟΥ & ΣΕΛΙΝΟΥ   ΔΗΜΟΣ ΚΙΣΑΜΟΥ

Η ΣΧΟΛΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΤΟΥ ΟΔΕΙΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΙΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΣΕΛΙΝΟΥ Ο ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ «Φίλοι του Άνναουσάκειου Ιδρύματος»

σας καλούν στην εκδήλωση Λόγου και Μουσικής

Πόλης και Σμύρνης «ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΗ» eis tous aiwnes

με την ευκαιρία της επετείου της Αλώσεως της Πόλης

Συμμετέχουν:

Η ομάδα Ψαλμωδίας και παραδοσιακής μουσικής του οδείου της Ι.Μ.Κ.Σ. υπό τη διεύθυνση του μοναχοκλήρικου Γεωργίου Αλαβάνη

Η χορωδία «Αραβική μουσική του οδείου της Ι.Μ.Κ.Σ.» υπό τη διεύθυνση του μοναχοκλήρικου Γεωργίου Δημητρίου

Ελάση Γιάφρη, Ελεάντα, Σοφία Παπαίου με τη συνδρομή Διονυσίου Αρνακάκη, Καλλιόπης Αργυρίου υπό την καλλιτεχνική διεύθυνση του Γεωργίου Δασκαλάκη

Χοροί από τα κερκερικά συγκροτήματα «ΘΕΟΦΩΝΗΤΕΣ» της Σύγκλησης μοναχών

ΦΩΤΗΣΗ ΚΑΙ ΦΩΤΕΡΗ ΣΥΣΤΡΕΛΑΧΗ

Κυριακή 29 Μαΐου 2011, ώρα 7:00 μμ.
στην ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
στο Κορυμπάρι Κισάμου

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΔΩΡΕΕΣ

ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΣ

Ίερός Ναός Ἁγ. Ἀντωνίου Ποντικιανῶν, εἰς μνήμην Αἰδεσ/τάτου Ἐλευθερίου Καραβιτάκη	200€	Ίερός Ναός Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Μοθιανῶν	100€
Εἰς μνήμην Ἐλευθερίου Καραβιτάκη, ἡ οἰκογένειά του ...	300€	Ἐνοριακή Ἐπιτροπή Μονῆς	100€
Περσεφὸνῃ Κουνιάκη	40€	Μιχαὴλ Γεωργουσάκης, εἰς μνήμην πατρός του Χαριδήμου Γεωργουσάκη	300€
Ἀντωνία Παναγιωτάκη, εἰς μνήμην Μύρωνος καὶ Πουλχερίας	50€	Χρῆστος Διγενάκης, εἰς μνήμην γαμπροῦ του Εὐτυχίου Μανωλεδάκη	1.000€
Ἰωάννης Μαυρομάτης, εἰς μνήμην γονέων καὶ ἀδελφῆς του	100€	Ἰ. Ναός Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Πολεμαρχίου, εἰς μνήμην Ἐλευθερίου Δονταδάκη	150€
Ἐμμανουηλία Σταυρίδη	150€	Βασίλειος καὶ Βιργινία Κατάκη, εἰς μνήμην ἀδελφοῦ των Ἐμμανουήλ Μανουσogiαννάκη	200€
Εἰς μνήμην Αἰκατερίνης Πεντάρη, ἡ οἰκογένειά της	400€	Μαρία Δερουκάκη	200€
Ίερός Ναός Ἁγ. Τριάδος Νοχιῶν	3 δοχεῖα λάδι	Πολιτιστικός Σύλλογος Καντάνου «Ἡ Καντανία»	150€
Ίερ. Στυλιανός Τζινευράκης	40€	Ἐμμανουήλ Σκουνάκης, εἰς μνήμην γονέων του Γεωργίου καὶ Χρυσῆς	50€
Ἀνώνυμος	50€	Ἀργυρῶ Σταυριανουδάκη	50€
Αἰδ/τατος Νικόλαος Βουτσαδάκης, εἰς μνήμην πενθεροῦ του Κων/νου Ντουσάκη	500€	Νικόλαος Ρεβελάκης, εἰς μνήμην γαμπροῦ του Μαρίνου Βασιλικάκη	20€
Εἰς μνήμην Πέτρου Μπατσάκη, ἡ οἰκογένειά του ..	300€	Ἀργυρῶ Κατζουράκη	200€
Ἀνώνυμος	300€	Ἰωάννης καὶ Μαρία Φουντουλάκη	500€
Ἐνορία Παλαιοχώρας	200€	Ἐνορία Βουκολιῶν	200€
Εἰς μνήμην Γεωργίου Παπαδογιαννάκη, ἡ οἰκογένειά του	150€	Γεωργία Καραβιτάκη, εἰς μνήμην συζύγου της Ἐμμανουήλ Καραβιτάκη	500€
Ἐλευθερία Περουλάκη	50€	Οἰκογένεια Ἠλία Κακαουνάκη, εἰς μνήμην του	150€
Ἀλεξάνδρα Κατερουδάκη	100€	Εὐτυχία Πευκιανάκη	50€
Παναγιώτα Κατερουδάκη	50€	Σύλλογος Γυναικῶν Καμπανοῦ, Τρόφιμα καὶ ἐλαιόλαδο γιὰ τό Ἄννουσάκειο Ἰδρυμα.	
Σπυρίδων Μακράκης, εἰς μνήμην μητρός του Ἀργυρῶς ..	300€		
Ἀνώνυμος	1 δοχεῖο λάδι		
Ἐνορία Στροβλῶν	200€		

“Ὁ ἐλεῶν πτωχόν, Θεῶ δανείζει”
(Παρ. 19,7)
“Γλαρόν δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός”
(Β' Κορ. 9,7)

Ἡ αὐλαία ἀνοίγει...

Τῆς κ. Ρούλας Σκουλάκη, Λογοθεραπεύτριας

Τὸ μήνυμα γιὰ τὸ παιδικὸ βιβλίον, ποὺ ἀκούγεται λόγω τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς παγκόσμιας ἡμέρας παιδικοῦ βιβλίου (2 Ἀπριλίου) σὲ πολλὲς χώρες, ἀκούγεται καὶ ἐδῶ... στὸ Φαλδάμειο Οἶκημα, στὸ Καστέλλι Κισιάμου.

Ἀκολουθεῖ τὸ γέλιο ποὺ προκαλεῖ ἡ θεατρικὴ παράσταση μὲ πρωταγωνιστὲς τὰ παιδιὰ τῆς Συντροφιάς τῆς Χαράς, καὶ ἡ συγκίνηση ποὺ φέρνει ἡ “παρέλαση” τῶν Ἀναγνωστικῶν βιβλίων παλαιότερων μὰ ὄχι ξεχασμένων χρόνων..

Χρήσιμες συμβουλὲς ἀκούγονται ἀπὸ τὴν ὀμιλήτρια τῆς βραδιάς, τὴ συγγραφέα κ. Γεωργία Ἀντωνάκη, γιὰ τὸ πῶς μπορούμε νὰ δημιουργήσουμε νέους ἀναγνώστες.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κισιάμου καὶ Σελίνου κ.κ. Ἀμφιλόχιος εὐλογεῖ.

Τὶς ἐπόμενες δύο μέρες οἱ πόρτες εἶναι ἀνοιχτές, βιβλία ξεφυλλίζονται ἀπὸ ἀριθμὸ παιδιῶν ποὺ μᾶς προκαλεῖ ἔκπληξη καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κόσμου μᾶς ἐπιβεβαιώνει, ὅτι τέτοιες ἐκδηλώσεις τὶς ἔχουμε ἀνάγκη στὸν τόπο μας...

Παράλληλα μὲ τὴν ἔκθεση, τὰ παιδιὰ εἰσβάλλουν στὸν κόσμον τῶν παραμυθιῶν καὶ τοῦ βιβλίου... Ἔρχονται σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴ Νοηματικὴ Γλῶσσα... Χρησιμοποιοῦν τὴ φαντασίαν τους φτιάχνοντας παιχνιδοβιβλιαράκια, σελιδοδείκτες, ὀλοκληρώνοντας μὲ τὴ ζωγραφικὴ μισὲς εἰκόνες καὶ ἀνακατεύοντας τοὺς ἥρωες τῶν παραμυθιῶν στὴν ὑπέροχη παραμυθοσαλάτα...

Σημαντικὴ ἡ παρουσία τῆς συγγραφέως κ. Εὐδοκίας Κακασάκη, ἡ ὁποία ἐνημέρωσε τὰ παιδιὰ σχετικὰ μὲ τὴ συγγραφή τῶν παραμυθιῶν, ἐμπνέοντας καὶ παρασύροντάς τα σ' αὐτὰ τὰ μονοπάτια..

Δὲ θὰ μπορούσε νὰ λείπει ὁ λόγος τῆς συγγραφέως κ. Φωτεινῆς Σεγρεδάκη, ποὺ μὲ τὸ δικό της μοναδικὸ τρόπο ταξίδεψε τὰ παιδιὰ στὸν κόσμον τῶν πουλιῶν καὶ στὴ ζωὴ τους, παρουσιάζοντας ἐπίσης τὰ δεκάδες ποιήματα καὶ τραγούδια ποὺ ἀναφέρονται σ' αὐτά.

Τρεῖς μέρες δημιουργικῆς ἀπασχόλησης περνοῦν γρήγορα..

Τὸ βιβλίον... ἡ ἀνάγνωση τοῦ βιβλίου εἶναι μία ἀσχολία ποὺ ἀπαιτεῖ μοναχικότητα.. κι ὅμως αὐτὲς τὶς μέρες εἶχε τὴ δύναμη νὰ ἐνώσει τόσους ἀνθρώπους...

Ἡ αὐλαία πέφτει...

Τοῦ χρόνου ὅλοι πάλι ἐδῶ...

